

Úřad práce v Jihlavě

Brtnická 21, 586 01 Jihlava

☎: 950 123 111

✉: jihlava@ji.mpsv.cz

www: <http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/vys/kop/jihlava>

**Analýza stavu
a vývoje trhu
práce v kraji
Vysočina za rok
2010**

Obsah:

I.	CELKOVÁ CHARAKTERISTIKA KRAJE	2
I.1	<i>Úvod - specifikace kraje, základní informace + mapa .....</i>	2
I.2	<i>Ekonomická, sociální a demografická situace .....</i>	6
I.3	<i>Silné stránky kraje .....</i>	7
I.4	<i>Slabé stránky kraje.....</i>	7
II.	ZAMĚSTNANOST	8
II.1	<i>Celková zaměstnanost.....</i>	8
II.2	<i>Zaměstnanost u nejvýznamnějších zaměstnavatelů .....</i>	9
II.3	<i>Volná pracovní místa .....</i>	15
III.	NEZAMĚSTNANOST	15
III.1	<i>Vývoj nezaměstnanosti .....</i>	15
III.2	<i>Absolventi škol a mladiství .....</i>	16
III.3	<i>Osoby se ZP .....</i>	19
III.4	<i>Situace dalších problémových skupin na TP.....</i>	21
III.5	<i>Ohrožené mikroregiony v kraji.....</i>	22
III.6	<i>Mapa kraje - míra nezaměstnanosti k 31.12.2010 rozčleněná na okresy....</i>	27
IV.	CIZINCI NA TRHU PRÁCE	28
V.	AKTIVNÍ POLITIKA ZAMĚSTNANOSTI	29
V.1	<i>Komentář k realizaci jednotlivých nástrojů APZ .....</i>	29
V.2	<i>Rekvalifikace .....</i>	30
V.3	<i>Zkušenosti s realizovanými projekty ESF.....</i>	32
V.4	<i>Opatření související s hospodářskou krizí .....</i>	34
VI.	PROGNÓZA VÝVOJE TRHU PRÁCE V DALŠÍM OBDOBÍ.....	35
VI.1	<i>Předpokládaný vývoj trhu práce v kraji Vysočina .....</i>	35
VI.2	<i>Dvě varianty možného vývoje nezaměstnanosti.....</i>	36
VII.	DOPORUČENÍ.....	36

I. CELKOVÁ CHARAKTERISTIKA KRAJE

I.1 Úvod - specifikace kraje, základní informace + mapa

3. prosince 1997 schválil senát parlamentu České republiky ústavní zákon č. 347/1997Sb. o zřízení vyšších územně samosprávných celků. Jako jeden ze čtrnácti nových krajů byl vytvořen i kraj Jihlavský, o jehož zřízení se vedla pravděpodobně největší polemika. Tvořilo jej území okresů Havlíčkův Brod, Jihlava, Pelhřimov, Třebíč a Žďár nad Sázavou. Od 31. května 2001 nabyl platnost ústavní zákon č. 176/2001 Sb., podle kterého se název Jihlavského kraje změnil a podle kterého je dnes oficiálním názvem kraj "Vysočina".

Rozlohou 6 796 km² (od 1.1.2005), tedy 8,62 % rozlohy ČR se řadí na 5. místo v ČR a je jedním ze tří vnitrozemských krajů. Nejvýše položený bod je vrch Javořice v Javořické vrchovině na jihu okresu Jihlava s výškou 837 m n. m. Nejnižší bod cca 239 m n. m. je na jihovýchodě okresu Třebíč v místě, kde řeka Jihlava opouští jeho území. Na území kraje jsou dvě chráněné krajinné oblasti - Žďárské vrchy a Železné Hory. Vrch Melechov na území okresu Havlíčkův Brod je v některých pramenech označován za geografický střed Evropy.

Území kraje Vysočina se administrativně člení na 5 okresů, 15 správních obvodů obcí s rozšířenou působností (ORP) a 26 obvodů pověřených obecních úřadů (POÚ). Základní samosprávnou jednotkou jsou obce, kterých je v kraji

704 (aktuální počet). Průměrná populační velikost obce na Vysočině je 732 obyvatel, což je nejméně ze všech krajů ČR. V kraji jsou nejčastěji zastoupeny obce s počtem obyvatel menším než 500. Statut města má v současnosti 34 (33 měst + statutární město) obcí kraje, což je v rámci ČR vzhledem k velikosti kraje mírně podprůměrné.

Od 1.1.2005 došlo také ke změně celkové velikosti kraje Vysočina: 25 obcí přešlo do Jihomoravského kraje. Tím se zmenšila rozloha kraje o cca 13 tisíc hektarů a současně se snížil počet obyvatel kraje o asi 7 000 osob.

V rámci střední Evropy, respektive Evropy je poloha kraje Vysočina poměrně exponovaná. Území kraje je součástí hlavní středoevropské urbanizované osy (Berlín - Praha - Vídeň / Bratislava - Budapešť), která je v širším kontextu součástí hlavní komunikační spojnice severní Evropy a Skandinávie s jihovýchodní Evropou a západní Asií. Exponovanost polohy je zvýrazněna průběhem komunikací evropského významu, především dálnicí D1 (v síti evropských silnic označení E 50 a E 65), železnicí (Berlín - Praha - Havlíčkův Brod - Břeclav - Vídeň / Bratislava) a silnicí I/38 (Jihlava - Znojmo - Vídeň, v síti evropských silnic označení E 59).

Dalšími zdroji exponovanosti jsou zejména hlavní dopravní osy, vedle zmíněných také další prvořadě spojnice aglomerací ČR. Je to především železnice Brno - Třebíč - Jihlava - Veselí nad Lužnicí - České Budějovice, silnice I/23 Brno - Třebíč - Telč - České Budějovice, silnice I/38 Jihlava - Havlíčkův Brod - Kolín aj. Většina komunikací nadregionálního významu sleduje směr severozápad - jihovýchod, resp. západ - východ, což odpovídá směru zmíněné evropské urbanizované osy, zatímco hospodářsky významnější komunikace v kolmém směru v území chybějí. Nespornou výhodou kraje je centrální poloha v rámci ČR (na území kraje leží populační střed ČR).

Vzhledem k hlavním koncentracím obyvatelstva, výroby a služeb v rámci státu je však poloha kraje jen průměrná až podprůměrná. Územně je kraj Vysočina

poměrně vzdálený od všech jedenácti hlavních sídelních aglomerací ČR. Nejbližší z nich je brněnská, která jako taková tradičně oživuje východní části regionu.

V registru ekonomických subjektů (RES) bylo k 31. 12. 2010 evidováno celkem 103 510 subjektů se sídlem v kraji Vysočina. Oproti stavu ke konci roku 2009 se jejich počet zvýšil o 2 564 ekonomických subjektů, tj. o 2,5 %. Z hlediska právní formy, obdobně jako v celé České republice, jednoznačně převažují fyzické osoby. Jejich počet ke konci roku 2010 dosáhl 82 992 osob což je 80,2 % z celkového počtu subjektů v RES. Počet živnostníků, kteří tvořili 90,5 % z počtu fyzických osob, se na Vysočině proti konci roku 2009 zvýšil o 1 842 osob, tj. o 2,5 %. Z dalších významných právních forem bylo ke konci roku 2010 evidováno 6 908 společností s ručením omezeným (6,7 % všech subjektů), 2 618 zahraničních osob (2,5 %), 1 967 společenství vlastníků jednotek, 454 akciových společností nebo 532 družstev. Nedílnou součástí RES jsou i neziskové organizace (celkem 3 134 sdružení, spolků, společností, klubů apod.) a 2 320 organizačních jednotek sdružení (2 320 subjektů).

Největší podíl s počtem 27 738 (tj. 26,8 %) tvoří ve struktuře ekonomických subjektů podle převažující činnosti subjekty, které se zabývají obchodem, ubytováním a stravováním. Dalšími významnými oblastmi jsou průmysl (15 741 subjektů, tj. 15,2 %), stavebnictví (13 785 subjektů, tj. 13,3 %), profesní, vědecké a technické činnosti (10 983 subjektů, tj. 10,6 %) a v neposlední řadě zemědělství, lesnictví a rybářství (7 857 subjektů, tj. 7,6 %).

V rámci ČR se kraj Vysočina v počtu ekonomických subjektů umístil před Karlovarským krajem na předposledním místě, což vzhledem k počtu obyvatel svědčí o trvale nízkém stupni podnikatelských aktivit. V kraji nejvíce ekonomických subjektů vykázal okres Žďár nad Sázavou (23 697), naopak nejméně okres Pelhřimov (15 813).

V okrese Jihlava má i dnes trvale významné místo největší zaměstnavatel v kraji Vysočina průmyslový podnik společnosti Bosch, s.r.o., který zaměstnává pracovníky ze všech okolních okresů. Čelní místo mezi firmami zaujímá také jihlavská společnost Automotive Lighting, která vznikla v roce 1999 vyčleněním z firmy Bosch Diesel. Významnými zaměstnavateli v okrese Žďár nad Sázavou jsou společnosti strojírenská firma ŽĐAS a státní podnik DIAMO, zabývající se těžbou uranové rudy. V okrese Třebíč stále dominuje mezi průmyslovými podniky Jaderná elektrárna Dukovany. V okrese Pelhřimov vykazuje nejpříznivější hospodářské ukazatele mimo jiné firma Zexel Valeo Compressor Europe s.r.o., vyrábějící kompresory. Rozhodující podniky v okrese Havlíčkův Brod jsou textilní firma PLEAS, a.s. a strojírenské firmy GCE, s.r.o. a Futaba Czech, s.r.o..

Zahraniční kapitálová účast v podnicích kraje Vysočina se podílí na hospodářské základně kraje, především v průmyslové výrobě a i přes masivní snižování počtů pracovníků v nedávné době patří k významným, ne-li nejvýznamnějším zaměstnavatelským a hospodářským subjektům. Nejvíce zahraničních vlastníků či spoluvlastníků je ze SRN, dále Rakouska, Nizozemí, Francie, Švýcarska, Švédska, Japonska, USA a Itálie.

Průměrná hrubá měsíční mzda dosáhla v roce 2010 v kraji Vysočina výše 20 992,-- Kč, to znamená, že proti hrubé nominální mzdě v roce 2009 se zvýšila o 713,-- Kč. Za celorepublikovou průměrnou mzdou tak na Vysočině zaostávaly platy o téměř 3 000 korun. Mezi 14 kraji České republiky se na pomyslném platovém žebříčku kraj Vysočina umístil na desátém místě.

Počet obyvatel žijících v kraji Vysočina se ke konci roku 2010 snížil na 514 569 lidí, což je meziroční pokles o 423 obyvatel. Nejvíce, a to 119 718 osob, žije v okrese Žďár nad Sázavou a nejméně 72 875 v okrese Pelhřimov. Populační úbytek ovlivnil především vyšší počet lidí, kteří se z kraje odstěhovali. V průběhu roku 2010

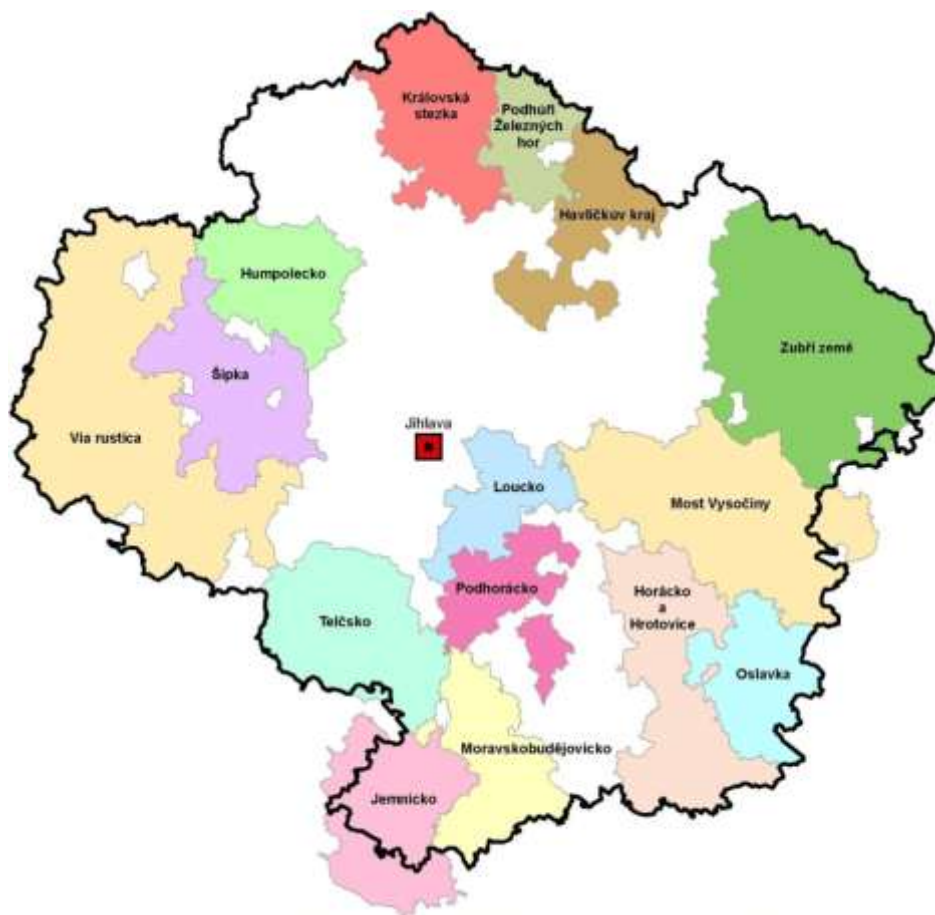
se z Vysočiny odstěhovalo celkem 4 081 osob, ale přistěhovalo se pouze 3 406 obyvatel. Po krajích Moravskoslezském a Zlínském tak bylo na Vysočině zaznamenáno třetí nejvyšší záporné migrační saldo. V kraji byl nevyšší rozdíl mezi počtem vystěhovaných a přistěhovaných v okrese Havlíčkův Brod, a to 245 osob. Kladný přírůstek stěhováním byl zaznamenán pouze v okrese Jihlava (95 osob). Proto je okres Jihlava také jediným okresem v kraji Vysočina, kde počet obyvatel vzrostl (a kde jejich počet vzrůstá již delší dobu), a to celkem o 206 obyvatel. Naopak všechny zbývající okresy zaznamenaly úbytek obyvatel, přičemž nejvyšší byl evidován v okrese Třebíč, kde se celkový počet obyvatel převážně vystěhováním snížil o 222 osob.

Kraj Vysočina je atraktivním z hlediska jeho celoročního turistického využití. Nabízí dobré příležitosti pro pobytovou zimní i letní turistiku a návštěvu hodnotných kulturně-historických památek. Velmi příznivá je z tohoto hlediska i tranzitní poloha na osách Praha-Brno-Vídeň, Praha-Jihlava, což činí kraj velmi dobře dosažitelný. Budoucnost turistiky a cestovního ruchu vůbec na Vysočině bude bezpochyby patřit různým formám klidné a ekologicky čisté pobytové turistiky (ta je zatím reprezentována spíše ojediněle agrofarmami, jako např. Bezděčín, Horní Dubenky, Lovětín, Mrákotín, Chaloupky, Jimramovské Pavlovice, Dolní Sokolovec, Vysoké, Borovná, Věncov aj.), cykloturistiky a tzv. městské turistiky.

Na území kraje Vysočina se nachází 3 památky České republiky, zapsané v UNESCO. Je to městská památková rezervace Telč, národní kulturní památka Santiniho poutní kostel Zelená hora u Žďáru nad Sázavou a židovská čtvrť se hřbitovem a s bazilikou sv. Prokopa v Třebíči. Budoucnost cestovního ruchu na Vysočině bude bezpochyby patřit vedle městské turistiky především formám klidné a ekologicky čisté pobytové turistiky. Tu umožňuje hustá síť turisticky značených cest (asi 2 900 km), budování cyklotras a již výše zmíněné postupně se rozvíjející síť agrofarmů s ubytováním.

Silniční síť pokrývá území regionu celkem uspokojivě a to z hlediska trasování silničních tahů jak v severojižním tak ve východozápadním směru. Hlavní dopravní tah, dálnice D-I, není pouze dopravním propojením, ale především dominantním rozvojovým prvkem, který v souvislosti s podporou energetické a vodohospodářské infrastruktury v tomto pásu znamená základní rozvojovou příležitost regionu. Ovšem podstatnou současnou slabinou silniční sítě na Vysočině je neexistence silničních obchvatů u většiny měst.

Kraj Vysočina eviduje celkem 42 mikroregionů a 14 místních akčních skupin (MAS). V současné době početně vyjádřeno Jihlavský okres zahrnuje 10 mikroregionů, Havlíčkobrodsko 7 mikroregionů, na Pelhřimovsku se nachází 8 mikroregionů, okres Třebíč má 11 mikroregionů a ve Žďárském okrese je 6 mikroregionů. Místní akční skupiny jsou v kraji Vysočina rozmístěny podle níže uvedené mapy.

(Zpracovatel: Odbor regionálního rozvoje Krajského úřadu kraje Vysočina

http://www.kr-vysocina.cz/vismo5/dokumenty2.asp?id_org=450008&id=1641662)

1.2 Ekonomická, sociální a demografická situace

Hospodářský vývoj území kraje byl v minulosti výrazně ovlivněn přírodními podmínkami. Vysočina se vždy řadila mezi chudší oblasti země, na druhou stranu ji to uchránilo před znečištěním životního prostředí a vznikem velkých území, devastovaných průmyslovým rozvojem. V současnosti však patří mezi dynamicky se rozvíjející regiony.

Na tvorbě hrubé přidané hodnoty se podílí nejvíce průmysl, a to téměř 41 %. Význam těžby a zpracování surovin není veliký, s výjimkou těžby stavebního kamene, cihlářské hlíny a uranové rudy. Tradiční průmyslová odvětví na Vysočině jsou kamenoprůmysl, textilní a dřevozpracující, dále strojírenský a potravinářský. Trvale roste i podíl zpracovatelského průmyslu.

Původně bylo ryze tradičním odvětvím Vysočiny zemědělství a lesnictví. Přes svůj ústup toto odvětví přispívá do regionálního HDP 9,6 %, což sice není relativně mnoho, ale v porovnání s ostatními kraji se jedná v tomto odvětví o neobvykle vysoký podíl. S tím souvisí i poměrně vysoká zaměstnanost v tomto primárním sektoru (22 tisíc osob, tj. 8,6 %). V rostlinné výrobě vyniká kraj v pěstování brambor (34 % produkce v ČR) a v živočišné výrobě intenzivními chovy prasat. Na tyto chovy navazují masokombináty, z nichž největší i z hlediska zaměstnanosti jsou Kostelecké uzeniny.

Ovšem celková ekonomická výkonnost kraje dosud zaostává za celorepublikovým průměrem. Jeho podíl na hrubém domácím produktu České republiky se v posledních letech stabilně pohybuje kolem 4 %.

Ke konci roku 2010 (III. Q 2010) bylo v kraji Vysočina ve statistickém registru ekonomických subjektů, v němž jsou evidována všechna vydaná identifikační čísla organizací, podchyceno více než 103 tisíc subjektů. V rámci České republiky se tak kraj Vysočina řadí na předposlední místo před Karlovarský kraj, což vzhledem k počtu obyvatel svědčí o nižším stupni podnikatelské aktivity. Nejvíce ekonomických subjektů v kraji vykázal okres Žďár nad Sázavou (23 645), naopak nejméně okres Pelhřimov (15 732). Z celkového počtu ekonomických subjektů (103 222) je nejvíce fyzických osob (82 862), obchodních společností (9 490) a družstev (538).

K 1. lednu 2010 žilo na Vysočině téměř 515 tisíc obyvatel, což mezi kraji České republiky představuje třetí nejnižší lidnatost. Pracovní sílu tvoří asi 256 tisíc osob (mezikrajově čtvrtá nejnižší), přičemž z tohoto počtu pracuje v národním hospodářství cca 241 tisíc (94 %) osob. Z nich pracuje v zemědělství, lesnictví a rybářství něco málo přes 22 tisíc osob (8,6 %), v průmyslu a stavebnictví asi 105 tisíc osob (41 %) a zhruba 114 tisíc obyvatel kraje (44,5 %) je zaměstnáno v tržních a netržních službách. Ekonomicky neaktivních osob je v kraji Vysočina zhruba 186 tisíc (mezikrajově třetí nejnižší), v nichž je zahrnuto přibližně 111 tisíc invalidních (společně se Zlínským krajem mezikrajově na 9-10 místě) a starobních důchodců (mezikrajově na sedmém místě), asi 42 tisíc žáků a studentů (a 33 tisíc dalších osob.

Tabulka 1 - Vývoj počtu trvale bydlících obyvatel

	31. 12. 2008	31. 12. 2009
počet obyvatel celkem	515 411	514 992
z toho ženy	259 638	259 500
z toho věková kategorie: 0 - 14 let	74 907	74 566
15 - 64 let	362 238	360 299
65 a více let	78 266	80 127

1.3 Silné stránky kraje

- nadprůměrně kvalitní a čisté životní prostředí, což z kraje činí mimo jiné i turisticky atraktivní oblast a tím se zde naskýtá příležitost pro tvorbu nových pracovních míst v sektoru služeb, což je v souladu s evropským i světovým trendem
- z dopravního hlediska velmi výhodná pozice v rámci České republiky
- ve srovnání s jinými kraji České republiky je zde poměrně příznivá věková struktura obyvatelstva
- levná pracovní síla
- kraj Vysočina se mimo jiné vyznačuje i nejvyšší střední délkou života mužů i žen v České republice
- silné strojírenské firmy, které v průběhu celosvětové krize zapříčinily propad zaměstnanosti v kraji, se v roce 2010 naopak zasloužily o zastavení a částečnou eliminaci tohoto propadu.

1.4 Slabé stránky kraje

- rozdrobená sídelní struktura s vysokým podílem malých obcí a v souvislosti s tím

- i horší dopravní obslužnost zejména v okrajových částech kraje
- největší podíl zaměstnanosti v oblasti zemědělství a naopak stále nejnižší podíl zaměstnaných ve službách
- nízký podíl obyvatelstva ve věku 15 – 64 let (mezikrajově společně s Pardubickým krajem na 11 - 12 místě)
- jedna z nižších průměrných mezd v České republice
- poněkud jednostranná výhoda zájmu o rozvinuté strojírenství se při každé změně tohoto trendu stejně jako v období od druhé poloviny roku 2008 do roku 2009 stane pastí a dramaticky ovlivní výši nezaměstnanosti v celém regionu kraje Vysočina.

II. ZAMĚSTNANOST

II.1 Celková zaměstnanost

Celková zaměstnanost v kraji Vysočina po propadu v letech 2008 a 2009, způsobeném hospodářskou krizí, která jednotlivé okresy kraje poměrně tvrdě zasáhla, se v roce 2010 opět začala zvyšovat, důvodem je sice pomalý, ale vytrvalý růst národního hospodářství, který opět nastartoval výrobní aktivity v kraji Vysočina (viz graf G1).

G1 - Vývoj pracovní síly v letech 2008 až 2010, očištěné od nezaměstnanosti:

II.2 Zaměstnanost u nejdůležitějších zaměstnavatelů a u zaměstnavatelů, kteří zaznamenali nejvýraznější personální pohyb (nárůst, úbytek), včetně mezinárodních a zahraničních společností

Tabulky2 – Vývoj počtu zaměstnanců

Úplný a přesný název zaměstnavatele:	Futaba Czech, s.r.o.
sídlo:	Havlíčkův Brod
předmět činnosti (podrobněji):	Všeobecné strojírenské činnosti, výroba dílů k motorovým vozidlům
počet zaměstnanců v kraji: v roce 2009 v roce 2010	920 910
země zahraničního partnera (pokud existuje)	Japonsko, Belgie
komentář: stručná charakteristika zaměstnavatele včetně vývoje za sledované období	V průběhu roku docházelo k průběžnému snižování počtů zejména zahraničních pracovníků. Očekáváme trvale stabilní situaci.

Úplný a přesný název zaměstnavatele:	ACO Industries,k.s.
sídlo:	Přibyslav
předmět činnosti (podrobněji):	Výroba ocelových a polymerbetonových prvků, především žlabů
počet zaměstnanců v kraji: v roce 2009 v roce 2010	541 607
země zahraničního partnera (pokud existuje)	SRN
komentář: stručná charakteristika zaměstnavatele včetně vývoje za sledované období	Firma je stabilizována. V průběhu roku průběžně docházelo k navyšování stavů pracovníků, tzn., že činnost firmy se i nadále rozvíjí.

Úplný a přesný název zaměstnavatele:	Pleas, a.s.
sídlo:	Havlíčkův Brod
předmět činnosti (podrobněji):	Výroba a prodej prádla a pletených textilních výrobků
počet zaměstnanců v kraji: v roce 2009 v roce 2010	641 579
země zahraničního partnera (pokud existuje)	Švýcarsko
komentář: stručná charakteristika zaměstnavatele včetně vývoje za sledované období	Firma trvale reaguje na pokles zakázek postupným snižováním stavu pracovníků, tato situace bude zřejmě i nadále pokračovat.

Úplný a přesný název zaměstnavatele:	Crystalite Bohemia, s.r.o.
sídlo:	Světlá nad Sázavou
předmět činnosti (podrobněji):	Výroba nápojového skla
počet zaměstnanců v kraji: v roce 2009 v roce 2010	215 370
země zahraničního partnera (pokud existuje)	---
komentář: stručná charakteristika zaměstnavatele včetně vývoje za sledované období	Z hlediska zaměstnanosti patří k důležitým zaměstnavatelům v regionu, který se od svého vzniku trvale rozvíjí. Předpokládáme, že tento trend bude i nadále pokračovat.

Úplný a přesný název zaměstnavatele:	BOSCH DIESEL, s.r.o.
sídlo:	Jihlava
předmět činnosti (podrobněji):	Výroba dílů a příslušenství pro motorová vozidla a motory
počet zaměstnanců v kraji: v roce 2009 v roce 2010	4 301 4 918
země zahraničního partnera (pokud existuje)	SRN
komentář: stručná charakteristika zaměstnavatele včetně vývoje za sledované období	Největší zaměstnavatel v okrese Jihlava. Proti roku 2009, kdy firma v reakci na krizi hromadně propouštěla pracovníky, se situace v roce 2010 výrazně zlepšila a naopak došlo k nárůstu zaměstnanců (+617).

Úplný a přesný název zaměstnavatele:	AutomotiveLighting, s.r.o.
sídlo:	Jihlava
předmět činnosti (podrobněji):	Výroba elektrického a elektronického zařízení pro motorová vozidla
počet zaměstnanců v kraji: v roce 2009 v roce 2010	1 167 1 266
země zahraničního partnera (pokud existuje)	Itálie
komentář: stručná charakteristika zaměstnavatele včetně vývoje za sledované období	Druhý největší zaměstnavatel okresu Jihlava; proti předešlému krizovému roku, kdy firma poměrně razantně snižovala stavy pracovníků, se v roce 2010 stabilizovala a naopak s rozšiřováním výroby začala navyšovat i stavy zaměstnanců.

Úplný a přesný název zaměstnavatele:	Kostecké uzeniny, a.s.
sídlo:	Kostelec u Jihlavy
předmět činnosti (podrobněji):	Výroba masných výrobků a výrobků z drůbežního masa
počet zaměstnanců v kraji: v roce 2009 v roce 2010	1 212 1 050
země zahraničního partnera (pokud existuje)	---
komentář: stručná charakteristika zaměstnavatele včetně vývoje za sledované období	Ke konci roku 2010 firma zrušila výrobní linku na zpracovávání drůbežního masa a poměrně razantně snížila stavy pracovníků.

Úplný a přesný název zaměstnavatele:	Motorpal, a.s.
sídlo:	Jihlava
předmět činnosti (podrobněji):	Výroba dílů a příslušenství pro motorová vozidla a jejich motory
počet zaměstnanců v kraji: v roce 2009 v roce 2010	879 1 125
země zahraničního partnera (pokud existuje)	---
komentář: stručná charakteristika zaměstnavatele včetně vývoje za sledované období	Oproti předchozímu krizovému vývoji v roce 2009 se situace ve firmě v roce 2010 výrazně zlepšila, tento stav se projevil výrazným nárůstem počtů zaměstnanců.

Úplný a přesný název zaměstnavatele:	Nemocnice Jihlava
sídlo:	Jihlava
předmět činnosti (podrobněji):	Ústavní zdravotní péče
počet zaměstnanců v kraji: v roce 2009 v roce 2010	1 157 1 196
země zahraničního partnera (pokud existuje)	---
komentář: stručná charakteristika zaměstnavatele včetně vývoje za sledované období	Situace trvale stabilizovaná.

Úplný a přesný název zaměstnavatele:	Agrostroj Pelhřimov, a.s.
sídlo:	Pelhřimov
předmět činnosti (podrobněji):	Výroba zemědělských a lesnických strojů a zařízení
počet zaměstnanců v kraji: v roce 2009 v roce 2010	945 1 208
země zahraničního partnera (pokud existuje)	---
komentář: stručná charakteristika zaměstnavatele včetně vývoje za sledované období	V I. pololetí krizového roku 2009 firma propustila v reakci na nedostatek zakázek více než 300 zaměstnanců, ovšem již ve druhém pololetí téhož roku se situace ve výrobě začala zlepšovat a firma se do konce roku 2010 dostala na téměř předkrizový stav pracovníků. V současnosti je situace ve firmě stabilizovaná.

Úplný a přesný název zaměstnavatele:	Dřevozpracující družstvo Lukavec
sídlo:	Lukavec
předmět činnosti (podrobněji):	Výroba řeziva a deskových materiálů na bázi dřeva, výroba širokého sortimentu nábytkových dílců, především z laminovaných dřevotřískových a MDF desek
počet zaměstnanců v kraji: v roce 2009 v roce 2010	632 623
země zahraničního partnera (pokud existuje)	---
komentář: stručná charakteristika zaměstnavatele včetně vývoje za sledované období	Firma trvale stabilní, hospodářská krize se její výrobní činnosti (a zároveň i počtu zaměstnanců) téměř nedotkla.

Úplný a přesný název zaměstnavatele:	Valeo CompressorEurope, s.r.o.
sídlo:	Humpolec
předmět činnosti (podrobněji):	Výroba kompresorů do klimatizačních jednotek osobních automobilů
počet zaměstnanců v kraji: v roce 2009 v roce 2010	454 497
země zahraničního partnera (pokud existuje)	Japonsko
komentář: stručná charakteristika zaměstnavatele včetně vývoje za sledované období	Jedná se o firmu s ryze zahraniční kapitálovou účastí. Do I. pololetí roku 2008 tato firma neustále expandovala, ale z důvodu propuknutí celosvětové hospodářské krize a výrazného omezení automobilového průmyslu došlo ve firmě v letech 2008 a 2009 k relativně velkému snížení počtů zaměstnanců. Rok 2010 firmě přinesl stabilitu a mírný nárůst zaměstnanců.

Úplný a přesný název zaměstnavatele:	Spojené kartáčovny, a.s.
sídlo:	Pelhřimov
předmět činnosti (podrobněji):	Kartáčnická výroba – např. výroba kartáčů pro osobní hygienu, pro potřebu v domácnosti, výroba štětců, malířských potřeb a technických kartáčů
počet zaměstnanců v kraji: v roce 2009 v roce 2010	423 421
země zahraničního partnera (pokud existuje)	---
komentář: stručná charakteristika zaměstnavatele včetně vývoje za sledované období	Ryze česká firma, která se zabývá kartáčnickou výrobou. Hospodářská krize se této firmy dotkla jen velmi okrajově, počet zaměstnanců se nezměnil.

Úplný a přesný název zaměstnavatele:	ČEZ, a.s., JE Dukovany
sídlo:	Dukovany
předmět činnosti (podrobněji):	Výroba elektrické energie
počet zaměstnanců v kraji: v roce 2009 v roce 2010	1 161 1 168
země zahraničního partnera (pokud existuje)	---
komentář: stručná charakteristika zaměstnavatele včetně vývoje za sledované období	Společnost disponuje stabilním počtem zaměstnanců.

Úplný a přesný název zaměstnavatele:	Nemocnice Třebíč, p.o.
sídlo:	Třebíč
předmět činnosti (podrobněji):	Ústavní zdravotní péče
počet zaměstnanců v kraji: v roce 2009 v roce 2010	1 038 977
země zahraničního partnera (pokud existuje)	---
komentář: stručná charakteristika zaměstnavatele včetně vývoje za sledované období	Situace trvale stabilizovaná, počty zaměstnanců se mění hlavně v závislosti na požadavcích pacientů a výši dostupných finančních prostředků.

Úplný a přesný název zaměstnavatele:	MANN + HUMMEL (CZ) s.r.o.
sídlo:	Nová Ves, okres Třebíč
předmět činnosti (podrobněji):	Výroba vzduchových a kapalinových filtračních systémů, sacích modulů, kabinových filtrů, plastových vík hlav válců pro automobilový průmysl a filtračních vložek pro údržbu a servis vozidel.
počet zaměstnanců v kraji: v roce 2009 v roce 2010	787 909
země zahraničního partnera (pokud existuje)	SRN
komentář: stručná charakteristika zaměstnavatele včetně vývoje za sledované období	Situace ve firmě je dlouhodobě stabilizovaná, firma dále navyšuje počty zaměstnanců a jako jedna z mála firem, zabývajících se výrobou pro automobilový průmysl, vykázala v roce 2010 nadprůměrný výsledek.

Úplný a přesný název zaměstnavatele:	FRAENKISCHE CZ s.r.o.
sídlo:	Okříšky, okres Třebíč
předmět činnosti (podrobněji):	Výroba trubkových systémů určených pro ochranu kabelů v automobilovém průmyslu a pro tekutá média
počet zaměstnanců v kraji: v roce 2009 v roce 2010	186 363
země zahraničního partnera (pokud existuje)	SRN
komentář: stručná charakteristika zaměstnavatele včetně vývoje za sledované období	Po stagnaci v průběhu roku 2009 došlo v roce 2010 došlo k opětovnému navýšení výroby a k současně masivnímu navýšení počtu pracovníků.

Úplný a přesný název zaměstnavatele:	Žďas, a.s.
sídlo:	Žďár nad Sázavou
předmět činnosti (podrobněji):	Těžké strojírenství, hutnictví
počet zaměstnanců v kraji: v roce 2009 v roce 2010	2 358 2 459
země zahraničního partnera (pokud existuje)	Slovenská republika
komentář: stručná charakteristika zaměstnavatele včetně vývoje za sledované období	Jedna z mála firem, u které v průběhu hospodářské krize došlo ke stabilizaci výroby.

Úplný a přesný název zaměstnavatele:	Diamos.p., o.z. Geam, D. Rožínka
sídlo:	Dolní Rožínka
předmět činnosti (podrobněji):	Těžba uranové rudy
počet zaměstnanců v kraji: v roce 2009 v roce 2010	1 012 994
země zahraničního partnera (pokud existuje)	---
komentář: stručná charakteristika zaměstnavatele včetně vývoje za sledované období	Původní záměr utlumit a zrušit těžbu z důvodu její nerentability byl posunut o tři roky později, důvodem jsou vysoké ceny uranu na světových trzích, kdy se menší objem vytěžené rudy ekonomicky vyplatí

Úplný a přesný název zaměstnavatele:	Hettich ČR, k.s.
sídlo:	Žďár nad Sázavou
předmět činnosti (podrobněji):	Výroba nábytkového kování
počet zaměstnanců v kraji: v roce 2009 v roce 2010	658 615
země zahraničního partnera (pokud existuje)	SRN
komentář: stručná charakteristika zaměstnavatele včetně vývoje za sledované období	Významný zaměstnavatel města Žďáru nad Sázavou, výrobní a personální situace v současné době stabilní.

Úplný a přesný název zaměstnavatele:	Cooper-Standard Automotive ČR
sídlo:	Žďár nad Sázavou
předmět činnosti (podrobněji):	Výroba automobilových komponent
počet zaměstnanců v kraji: v roce 2009 v roce 2010	827 835
země zahraničního partnera (pokud existuje)	U.K.
komentář: stručná charakteristika zaměstnavatele včetně vývoje za sledované období	Ani této firmy se hospodářská krize viditelně nedotkla, situace je jak z hlediska výroby, tak i z hlediska počtů zaměstnanců stabilizovaná.

II.3 Volná pracovní místa

V oblasti problematiky volných pracovních míst bychom mohli rok 2010 charakterizovat jako **rok minimálních nabídek volných pracovních míst v profesích napříč celým oborovým spektrem na úřadech práce** (měsíčně bylo na jednotlivých úřadech práce hlášeno v průměru cca 105 volných pracovních míst, měsíčně tedy celkem v kraji hlášeno průměrně 526 volných pracovních míst, to znamená minimum) a současně jako rok **zájmu o kvalifikovanou pracovní sílu** (vyučení pracovníci mnoha dělnických profesí), kterých je v současné době naprostý nedostatek.

Obecně byl největší zájem o profese:

Havlíčkův Brod:	pomocní a nekvalifikovaní pracovníci, nižší administrativa, prodavači, kvalifikovaní stavební dělníci, kvalifikovaní kovodělníci
Jihlava:	řidiči nákladní a kamionové dopravy, obchodní zástupci, realitní poradci, kuchaři, číšníci, servírky, prodavači
Pelhřimov:	lékaři, kvalifikovaní strojírenští dělníci, obchodní zástupci, kuchaři a číšníci
Třebíč:	prodavači, číšníci, servírky, řidiči nákladní dopravy, nižší administrativa, obchodní zástupci
Žďár nad Sázavou:	kuchaři, číšníci, servírky, prodavači, šičky, kvalifikovaní truhláři

Nejméně volných pracovních míst v nabídkách jednotlivých úřadů práce bylo pro osoby zdravotně postižené a naopak největší zájem a nabídky byly v oblasti požadavků na kvalifikovanou pracovní sílu v podstatě ve všech hlavních oborech (strojírenství, dřevovýroba, stavebnictví, pohostinské služby a další obory).

Nedostatek volných pracovních míst můžeme doložit také přepočtem uchazečů na jedno volné pracovní místo. V roce 2010 připadlo v kraji Vysočina v průměru na jedno volné pracovní místo 28 uchazečů (nejvíce v lednu 2010 – 37,2 uchazeče, naopak nejméně v červenci 2010 – 21,2 uchazeče na jedno volné pracovní místo), kdežto v roce předešlém, tedy 2009, připadlo v kraji Vysočina v průměru na jedno volné pracovní místo 23 uchazečů o zaměstnání (nejvíce v prosinci 2009 – 37,5 uchazeče, naopak nejméně v lednu 2009 – 10,8 uchazeče na jedno volné pracovní místo).

III. NEZAMĚSTNANOST

III.1 Vývoj nezaměstnanosti

Hlavní atributy vývoje nezaměstnanosti v kraji Vysočina v roce 2010:

- v roce 2008 zhroucený sklářský průmysl na Havlíčkobrodsku vykazuje v postižené oblasti již výraznější vzestup
- zastavil se propad firem z automobilového průmyslu, naopak postupně dochází k jeho mírnému oživení
- trvá propouštění ve firmách napříč celým oborovým spektrem
- zaměstnavatelé více využívají sezónní zaměstnanost (hlavně v zemědělství, stavebnictví a službách) a institut nekolidujícího zaměstnání

- v průběhu roku 2010 míra nezaměstnanosti kolísá od 8,6 % až do 11,2 %, to znamená, že ekonomicko hospodářská situace v kraji Vysočina se po předešlém krizovém období ještě neustálila
- trvale kritický vývoj nabídky volných pracovních míst, kdy v průběhu roku 2010 počty nabízených volných pracovních míst v celém kraji Vysočina málokdy přesahovaly čtyřmístnou hranici

Vzhledem k tomu, že v kraji Vysočina byli rozhodující zaměstnavatelé v převážné míře zaměřeni na strojírenský, resp. automobilový průmysl, byl tento kraj hospodářskou krizí poměrně hodně zasažen. Proto je jen logické, že oživení, které doprovází pokrizové období stabilizace firem, bude pomalé a firmy nebudou z opatrnosti překotně rozvíjet svou činnost, to znamená, že ani nábor nových pracovníků nebude takový, aby okamžitě napravil škody, které krize v této oblasti způsobila. To se ukázalo i v průběhu roku 2010.

Tabulka 3 - Přehled nezaměstnanosti v kraji Vysočina k 31.12.2010:

	kraj Vysočina		
	prosinec 2009	listopad 2010	prosinec 2010
míra nezaměstnanosti	10,3%	8,9%	10,7%
uchazečů celkem	28 566	24 825	29 410
dosažitelní uchazeči	27 828	24 178	29 011
ženy	13 267	12 853	13 687
absolventi škol	2 351	2 215	2 196
osoby se ZP	3 870	3 949	4 159
volná pracovní místa	762	994	916
počet uchazečů na 1 VPM	37,5	25,0	32,1

Tabulka 4

Průměrná MN v jednotlivých okresech kraje Vysočina v roce 2010													
měsíc	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	průměr
okres													
HB	10,6	10,6	10,0	9,3	8,5	8,2	8,4	8,5	8,1	8,1	8,3	10,2	9,1
JL	10,4	10,6	10,2	8,8	8,2	7,8	8,0	8,0	7,8	8,1	8,1	9,6	8,8
PE	8,4	8,4	7,9	7,0	6,4	6,2	6,3	6,2	6,0	6,0	6,3	7,8	6,9
TR	13,9	13,9	13,1	11,8	11,1	11,0	11,1	11,0	10,9	11,2	11,5	13,8	12,0
ZR	11,6	11,7	11,4	10,1	9,4	9,0	9,5	9,4	9,0	9,0	9,4	11,1	10,1
Vysočina	11,2	11,2	10,7	9,6	8,9	8,6	8,9	8,8	8,6	8,7	8,9	10,7	9,6

III.2 Absolventi škol a mladiství

Jedním ze stále opakovaných nedostatků zaměstnatelnosti absolventů škol a mladistvých je nabídka volných pracovních míst neodpovídající jejich vzdělanostní struktuře (tento stav je dán také atraktivitou a stupněm obtížnosti studia). V nabídkách pro tuto kategorii nezaměstnaných se objevují převážně místa pro

jednoduché dělnické a také málo atraktivní administrativní práce, přičemž charakter těchto míst většinou jejich dosaženému vzdělání neodpovídá.

Stále pravidelněji se také v posledních letech opakuje situace, že absolventi oborů a profesí, které vyžadují výuční list nebo vyučení s maturitou (řemesla), hledají práci snáze než absolventi se středním a vyšším vzdělání. Opakovaně se jedná o důsledek snahy žáků vystudovat maturitní obor, často bohužel za každou cenu, na úkor oborů s výučním listem. Tím je převaha nabídky nad poptávkou jasně definovaná a to je problém, se kterým se potýká většina úřadů práce v kraji Vysočina.

Další problémy kolem zaměstnatelnosti absolventů škol a mladistvých jsou také dlouhodobě známé a stále se opakující:

- o mladistvé uchazeče se základním vzděláním není mezi zaměstnavateli zájem
- mladiství uchazeči nemají zájem pracovat v pro ně odpovídajících pracovních místech
- nevhodná volba studijního nebo učebního oboru (přání rodičů, touha „pracovat v kanceláři,... apod.)
- chybějící pracovní zkušenosti
- neochota absolventů přizpůsobit se specifickým požadavkům zaměstnavatele
- s tím související nechuť zaměstnavatelů vzít do pracovního poměru člověka bez praxe a pracovních návyků
- mnohdy i velmi malý zájem některých absolventů do zaměstnání vůbec nastoupit
- od roku 2008 obecně také ekonomická situace daná celosvětovou hospodářskou krizí, která absolventy škol vyřazovala z funkčního trhu práce v podstatě v prvních vlnách propouštění, přičemž při jejím odeznívání dosud nedošlo ke konsolidaci předkrizových projevů funkčnosti trhu práce v této oblasti zaměstnanosti

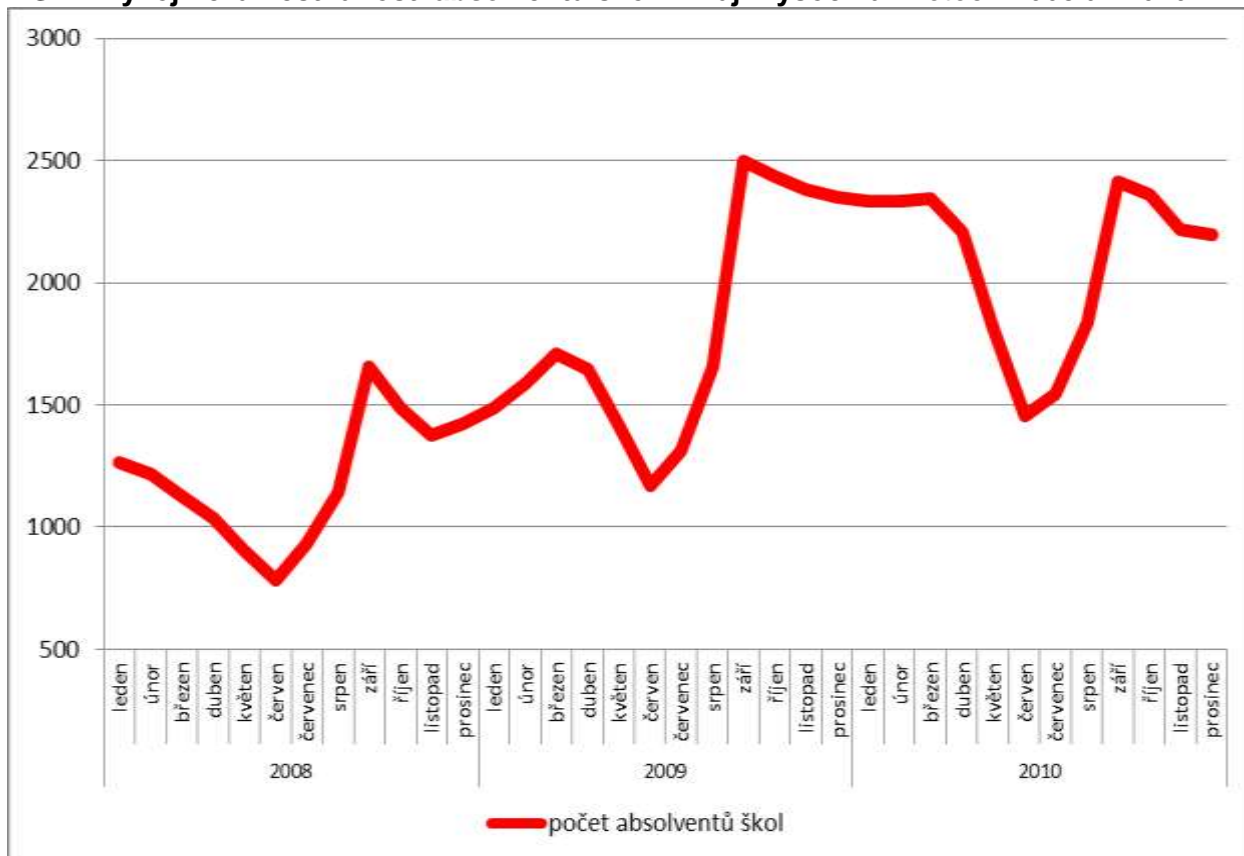
Bez překonání těchto „handicapů“ je úspěšnost jejich zařazení se do společnosti poměrně velmi malá a záleží proto na každém kroku, který tyto mladé lidi motivuje k jejich odstranění. Proto je i na úřadech práce, aby pomohli tyto kroky urychlit tak, aby se absolventi škol a především mladiství uchazeči uspokojivě uplatnili na trhu práce (programy IAP, Job kluby, ISTP, příspěvky zaměstnavatelům na mzdové náklady, projekty „Nový směr“, „Klíč ke kariéře“ a „Řemeslo jako šance“, v současné době se připravuje projekt „Mladá šance“, který umožní novým absolventům škol získání první pracovní příležitosti a praxe). Dále úřady práce nabízejí v rámci svých „Informačních a poradenských středisek“ zdarma využití veřejně přístupných PC a některé úřady práce na základě požadavku klienta posílají do jejich E-pošty týdenní informace o volných pracovních místech.

V posledních letech před nástupem krizového období a z důvodu obecného nedostatku kvalifikovaných pracovníků (a také vlivem mnohem přísnějších podmínek pro vyplácení podpory v nezaměstnanosti pro tuto kategorii uchazečů) se počty absolventů škol v evidencích úřadů práce do pololetí roku 2008 pravidelně snižovaly (projevoval se pravidelný sezónní efekt, kdy každoročně do maturit a učňovských zkoušek v květnu a červnu počty osob této kategorie pravidelně klesaly, po závěrečných zkouškách, kdy postupně přicházeli absolventi noví, jejich počty celkem pravidelně stoupaly). Ovšem ke konci roku 2008 se tento trend obrátil a počty těchto osob v evidencích úřadů práce nejprve stagnovaly a později (hlavně na přelomu roku 2008 poměrně rychle stouply. Z hlediska dlouhodobého vývoje se tehdy jednalo v tomto období o překvapivý vývoj, který naznačoval, že o tuto kategorii

zaměstnanců nejen přestával být zájem, ale že zde vznikl předpoklad, že tito pracovníci byli a budou propouštěni již v prvních vlnách snižování stavu pracovníků ve firmách v tehdy v České republice propukající celosvětové ekonomické krizi.

To se potvrdilo i v roce 2009, kdy se tento problém i nadále prohluboval. Na konci roku 2009 bylo v evidencích jednotlivých úřadů práce téměř o dalších tisících absolventů škol více než před rokem ve stejnou dobu a tento trend pokračoval i v roce 2010. Tím se předpoklad, že o tuto kategorii uchazečů přestal být u zaměstnavatelů zájem (věříme, že podle současného vývoje dočasně), potvrdil (viz. graf G2).

G2 – Vývoj nezaměstnanosti absolventů škol v kraji Vysočina v letech 2008 až 2010:

Specifickou skupinou nezaměstnaných uchazečů jsou mladiství, tedy uchazeči o zaměstnání do 18 let věku bez základního vzdělání a se základním vzděláním (mladiství, kteří nedokončili některý z typů středního školství nebo odborných učilišť). Zde se vyskytují tyto faktory, které negativně ovlivňují zařazení těchto osob na trh práce:

- nízký věk a možné zdravotní omezení pro výkon požadované práce
- absence jakýchkoliv dovedností získaných vzděláním
- častý nezáměr o další vzdělávání, nedostatek motivace a oslabená vůle
- nevhodné pracovní návyky, pramenící z nulového pocitu odpovědnosti
- a naopak nereálné požadavky na pracovní zařazení a nadstandardní ohodnocení vlastní práce
- a současně i nedostatek pracovních příležitostí pro tuto skupinu nezaměstnaných uchazečů.

V kraji Vysočina se absolventi škol na trhu práce nejlépe umísťují v profesích strojní inženýr, obsluha CNC strojů, administrativní pracovník/pracovnice, asistent/asistentka, prodavač/prodavačka, číšník, servírka, šička a obchodní zástupce.

Naopak nejméně šancí mají v současné době na trhu práce profese kosmetičky, kadeřnice, automechanici, elektrikáři, truhláři a absolventi různých zemědělských oborů a profesí, a v neposlední řadě také mladiství se základním vzděláním.

III.3 Osoby se ZP

Osoby se zdravotním postižením jsou na trhu práce trvale velmi specifickou pracovní kategorií se zvláštními nároky na práci a pracovní podmínky odpovídajícími jejich zdravotnímu stavu. Proto jsou obtíže při jejich zaměstnavatelnosti převážně tyto:

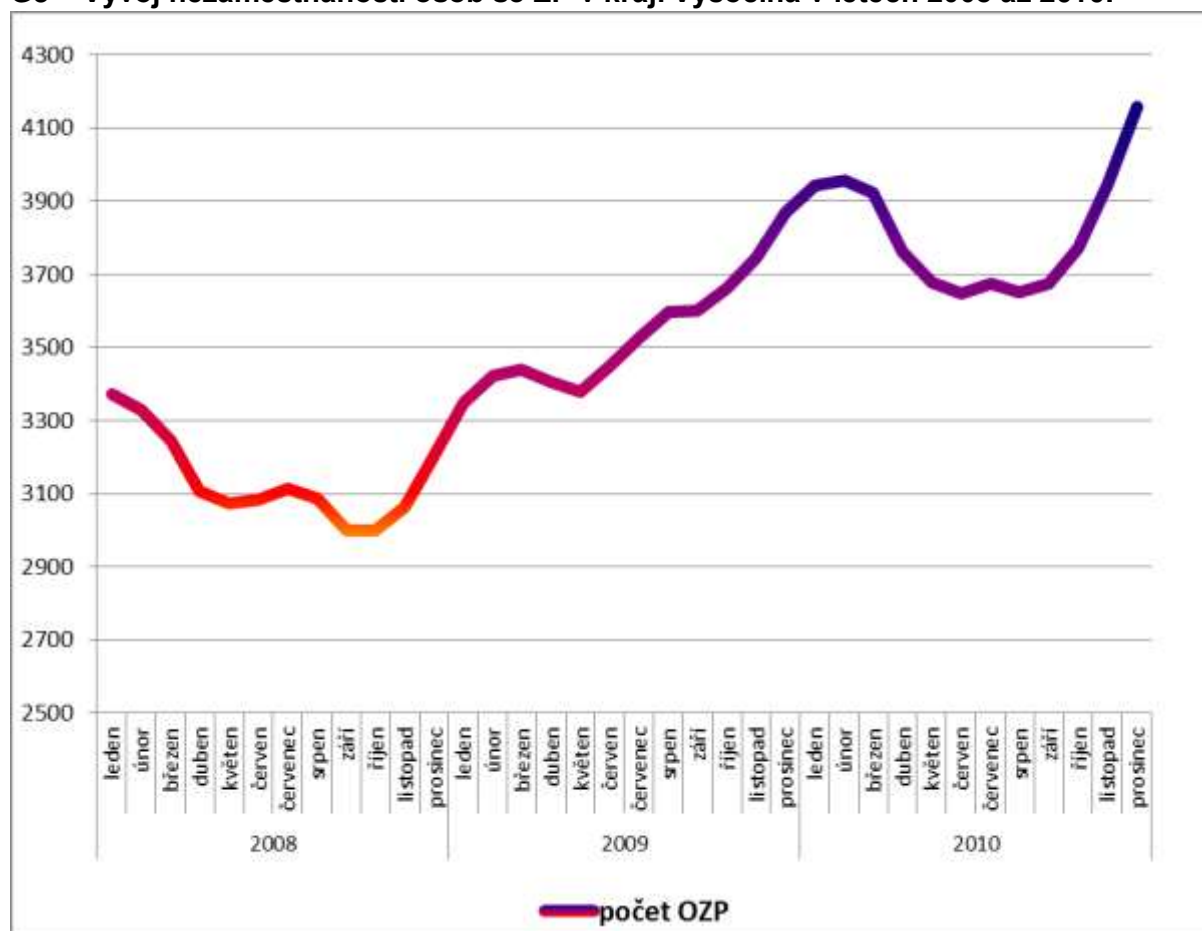
- nevyhovující pracovní podmínky
- nevyhovující charakter práce
- vysoký podíl fyzické práce
- pracovní doba neodpovídající jejich handicapu
- vzdělanostní limity
- bariéry v komunikaci
- tradiční tabuizace postavení osob se ZPS ve společnosti

Převážně z těchto důvodů je proto nabídka volných pracovních míst pro tuto kategorii uchazečů trvale nedostatečná jak z hlediska struktury, tak z hlediska počtu těchto úzce specializovaných míst. A přestože řada zaměstnavatelů má velké potíže s hledáním nových zaměstnanců a s obsazováním volných míst, zdravotně +postižené přijímají výjimečně. Navíc se zaměstnavatelé při přijímání zdravotně postižených orientují spíše na občany s těžším zdravotním postižením, ať již kvůli výši příspěvku podle § 78 zákona o zaměstnanosti nebo kvůli výhodnějšímu započítávání při plnění povinného podílu zdravotně postižených, či poskytování náhradního plnění.

V roce 2010 byl průměrný počet těchto uchazečů o zaměstnání 3 817 (o 271 osob více než v předchozím roce 2009), to znamená 14,3 % z celkového průměrného počtu uchazečů, evidovaných celkem na regionálních úřadech práce.

Pokud se jedná o vývoj nezaměstnanosti této kategorie uchazečů v závislosti na projevech krizového a postkrizového období, tak poměrně prudký nárůst jejich počtů v evidencích úřadů práce nastal v době od listopadu 2008 a tento trend pokračoval jak v průběhu roku 2009, tak i v průběhu roku následujícího. Přitom od ledna do prosince roku 2009 se počet těchto uchazečů v evidencích úřadů práce kraje Vysočina zvýšil o 519 osob, to znamená během uvedeného roku nárůst počtů o 17,2 %, ve stejném období roku 2010 se počet těchto uchazečů navýšil o dalších 214 osob (viz. graf G3). Je tedy evidentní, že problematika zaměstnavatelnosti těchto uchazečů o zaměstnání je trvale aktuální, přičemž jak z hlediska úřadů, tak i z hlediska uchazečů samotných je její řešitelnost běh na dlouhou trať.

G3 – Vývoj nezaměstnanosti osob se ZP v kraji Vysočina v letech 2008 až 2010:

Pomoc ze strany úřadů práce:

- na některých úřadech práce jsou zřízeny specializované kanceláře pro OZP, kde se o tyto klienty starají proškolení pracovníci s hlubšími znalostmi dané problematiky, a to nejen z oblasti trhu práce
- jsou organizována skupinová poradenství pro tyto uchazeče, zde jsou seznamováni s aktuální situací na trhu práce a zde také dostávají informace ohledně uplatňování nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti v případě jejich specifických požadavků, nabídky volných pracovních míst, letáky personálních agentur, odkazy na webové stránky s možností pracovních nabídek práce pro zdravotně postižené i různé kontakty, potřebné pro tuto oblast: občanskou poradnu, na inspektorát práce apod.
- v rámci „Aktivní politiky zaměstnanosti“ mohou zaměstnavatelé, kteří zaměstnávají více jak 50 % OZP požádat o příspěvek na mzdové dotace
- stejně tak mohou požádat o příspěvek zaměstnavatelé, kteří zřizují nebo provozují chráněnou dílnu nebo chráněné dílny
- na „Informačních a poradenských střediskách pro volbu povolání (IPS)“ pracují proškolení zaměstnanci zabývající se problematikou OZP a individuálním poradenstvím pro tyto osoby
- úřady práce nabízejí možnost využití veřejně přístupných PC pro uchazeče s dopomocí pracovníka IPS
- některé úřady práce praktikují na základě požadavku týdenní zaslání nově zadaných volných pracovních míst na e-mail schránku

- dále poskytují rekvalifikace nebo pracovní rehabilitace a umožňují využívat možností některých projektů ESF, např. projekty „Řemeslo jako šance“, „Nový směr“ nebo „Klíč ke kariéře“. Stejně jako pro absolventy škol se pro OZP připravuje projekt „Odrasový můstek, kde si absolventi kursu mimo jiné vyzkouší své manuální možnosti a dovednosti přímo na reálných pracovištích
- v neposlední řadě úřady práce v kraji Vysočina spolupracují s organizacemi, které poskytují zdravotně postiženým osobám služby (Liga vozíčkářů, Tyflo Centrum, Tyflo Vysočina, Svaz neslyšících a nedoslýchavých v ČR aj.).

Obecně je v této kategorii uchazečů největší zájem o práci na zkrácený úvazek, protože vzhledem k jejich zdravotnímu postižení nejsou schopni pracovat na plný pracovní úvazek, případně ve směnném nebo turnusovém provozu.

V kraji Vysočina se osoby se zdravotním postižením nejlépe umisťují v profesích vrátný, pracovník úklidu a v administrativě.

Mezi nejhůře umístitelné osoby se ZP patří osoby nad 50 let věku a uchazeče, kteří jsou v evidencích úřadů práce déle než 1 rok.

III.4 Situace dalších problémových skupin na TP

Dlouhodobě nezaměstnaní uchazeči (nad pět měsíců):

K 31.12 2010 bylo v evidencích úřadů práce kraje Vysočina celkem 14 874 uchazečů o zaměstnání, kteří jsou nezaměstnaní déle než pět měsíců, tj. 50,6 % z celkového počtu uchazečů. Jedná se o uchazeče, kteří z různých důvodů nemohou nalézt uplatnění na trhu práce. U této skupiny hrozí velké nebezpečí ztráty pracovních návyků a motivace pokračovat i přes dosavadní neúspěch v hledání zaměstnání. Obecně platí skutečnost, že čím déle je uchazeč veden v evidenci úřadu práce, tím více klesá jeho šance na získání nového zaměstnání. Musíme konstatovat, že proti roku 2009 se jejich podíl z celkového počtu snížil o 2,4 %, v absolutních číslech o 318 osob.

Uchazeči o zaměstnání nad 50 let:

Jedná se o 7 987 převážně dlouhodobě nezaměstnaných osob, což je 27,2 % z celkového počtu uchazečů o zaměstnání, evidovaného k 31.12.2010 na jednotlivých úřadech práce kraje Vysočina. Zde proti loňskému roku došlo k nárůstu o 1,2 %, tj. v absolutních číslech o 583 osob.

Důvody jejich špatné umístitelnosti jsou následující:

- jejich současná kvalifikace obvykle neodpovídá požadavkům zaměstnavatelů
- nechuť některých z těchto uchazečů učit se novým pracovním návykům a přizpůsobovat se novým pracovním podmínkám, i když těchto osob obecně ubývá
- relativně nižší pracovní výkonnost
- nechuť zaměstnavatelů zaměstnávat tyto pracovníky z důvodu menší perspektivy, nižší pracovní výkonnosti v pracovním procesu a vyšších nároků na mzdu, vyšší nemocnosti, krátké doby odchodu ze zaměstnání do důchodu
- menší ochota těchto pracovníků (původně převážně z vesnic) dojíždět do zaměstnání

Osoby pečující o děti do 15 let:

V evidencích úřadů práce v kraji bylo k poslednímu prosinci 2010 celkem 3 325 osob (11,3 % z celkového počtu uchazečů o zaměstnání) pečujících o děti do 15 let věku, převážně žen. Proti roku 2009 došlo u této kategorie uchazečů k poklesu o 0,7 %, což v absolutních číslech znamená pokles o 48 osob.

Obtížnost při jejich umísťování na trhu práce spočívá ve specifických požadavcích, které mají na délku pracovní doby a čas nástupu a odchodu ze zaměstnání, na směnování a na délku pracovní směny. Další nevýhodou v očích potenciálních zaměstnavatelů jsou časté absence v zaměstnání z důvodu nemocnosti dětí a ztráta pracovních zkušeností v době, strávené péčí o dítě.

Pro zlepšení situace u všech výše uvedených vybraných problémových skupin (§33 zák. o zaměstnanosti) úřady práce v kraji Vysočina maximálně využívají všechny dosažitelné nástroje aktivní politiky zaměstnanosti. Po sepsání individuálního akčního plánu se snaží skloubit požadavky uchazečů s možnostmi toho kterého úřadu práce od nabídek vhodných rekvalifikačních kurzů, přes integrovaný systém typových pozic až po umístění na společensky účelné pracovní místo nebo veřejně prospěšné práce. Konkrétně můžeme uvést cílené projekty Evropského sociálního fondu, například „Nový směr“, „Řemeslo jako šance“, „Kariéra s dítětem“ (speciálně pro osoby pečující o děti do 15 let věku) a další.

III.5 Ohrožené mikroregiony v kraji

Tabulka 5 – Charakteristika mikroregionů k 31.12.2010

Název mikroregionu	počet obyvatel	EAO	počet uchazečů		MN v %	
			celkem	dosažitelní	z celk. počtu uch.	Z dosaž. Uchazečů
Budišov	4 001	1 819	356	356	19,6	19,6
Jaroměřice nad Rok.	6 180	2 839	548	544	19,3	19,2
Moravské Budějovice	16 009	7 614	1 347	1 318	17,7	17,3
Světlá nad Sázavou	10 663	5 564	828	824	14,9	14,8
Telč	13 469	6 576	949	943	14,4	14,3
Bystřice nad Pern.	20 704	9 685	1 343	1 324	13,9	13,7
Velké Meziříčí	25 273	12 487	1 668	1 642	13,4	13,1
Nové Město na Moravě	19 540	9 153	1 212	1 181	13,2	12,9
Černovice	2 402	1 177	134	133	11,4	11,3
Horní Cerekev	2 431	1 186	131	127	11,1	10,7
Polná	10 203	5 020	541	537	10,8	10,7
Jihlava	75 861	39 109	4 004	3 940	10,2	10,1

Většina mikroregionů uvedených v tabulce, je původně zaměřena především na zemědělství a později i na turistiku, to znamená, že zde není dostatečně silný průmysl na to, aby vstřebal vzniklé množství nezaměstnaných osob (současně v těchto oblastech žije nadprůměrný počet obyvatel se základním vzděláním a vyučených, tedy mimo jiné s menšími možnostmi zajištění si práce v místě bydliště). Ve většině případů se totiž jedná o zemědělské oblasti s na Vysočinu poměrně příznivými výrobními podmínkami, ovšem ležícími mimo hlavní dopravní (jak autobusové, tak železniční) spojení. Proto je také do těchto oblastí i malý příliv

podnikatelských subjektů (včetně nových místních podnikatelských subjektů) a s tím i málo nově vznikajících pracovních příležitostí (Jaroměřicko, Telečsko, mikroregion Golčova Jeníkova apod.). Z důvodu absence průmyslu zde bývá současně i málo zaměstnavatelů z jiných oborů a to v době útlumu zemědělství v těchto lokalitách znamená trvalý nedostatek pracovních příležitostí.

Značným problémem těchto i mnoha dalších oblastí kraje zůstává i nadále špatné dopravní spojení, komplikující dojíždění za prací, například v oblasti Golčova Jeníkova v okrese Havlíčkův Brod, Telečska na Jihlavsku, Jaroměřicka a Moravskobudějovicka na Třebíčsku a v mnoha jiných převážně okrajových mikroregionech kraje Vysočina.

Na jihu kraje, převážně v jihozápadní části okresu Třebíč je situace ještě komplikována přetrvávajícími důsledky dřívější izolace pohraničí.

Nepřehlédnutelnými faktory, které negativně ovlivňují zaměstnanost v některých z těchto regionů, je, jak zde již bylo uvedeno, nepříznivá vzdělanostní struktura obyvatelstva (výše zmiňovaný vyšší podíl osob se základním vzděláním a výučním listem), samotná demografická skladba obyvatelstva a například i vyšší podíl osob se změněnou pracovní schopností (např. Bystřicko v okrese Žďár nad Sázavou).

Budišov: ryze zemědělský region s relativní mírou nezaměstnanosti k 31.12.2010 19,6 % (meziroční nárůst 0,5 %), která byla na konci roku 2010 nejvyšší jak v okrese Třebíč, tak současně i v kraji Vysočina. Meziroční nárůst byl způsobený především propuštěním zaměstnanců ze ZD Budišov (v měsících říjen až prosinec bylo propuštěno cca 90 pracovníků, u kterých je ale předpoklad, že v jarních měsících stejně jako v roce minulém nastoupí zpět do družstva s tím, že ukončí nekolidující zaměstnání), které je dnes jediným významným zaměstnavatelem v regionu a kde počet zaměstnanců klesl v průběhu roku (stav pracovníků k 30.6.2010 93 osob) z 93 na 5 zaměstnanců k 31.12.2010.

Jaroměřice nad Rokytnou: opět se jedná o zemědělskou oblast s poměrně příznivými výrobními podmínkami, kde míra nezaměstnanosti byla ke konci roku evidována ve výši 19,2 %, to znamená v meziročním srovnání nárůst 3,5 %. Z místně významných zaměstnavatelů lze zmínit: Dřevozpracující výrobní družstvo, Jaroměřice n. R., výroba nábytku, interiérů (152 zaměstnanců = meziročně pokles o 9 zaměstnanců) a Jaroměřická mlékárna, a. s., Jaroměřice n. R. (106 zaměstnanců = meziroční pokles o 80 zaměstnanců). Vysoká míra nezaměstnanosti v tomto mikroregionu je způsobena nevyhovující dopravní obsluhností a nedostatečnou tvorbou místních volných pracovních míst (stagnující síť zaměstnavatelů; některé subjekty vlivem hospodářské krize zanikly a naopak nové ještě nevznikají).

Moravské Budějovice: stejně jako předešlé regiony, i v tomto případě se jedná o zemědělskou oblast s poměrně příznivými výrobními podmínkami. Relativní míra nezaměstnanosti zde k 31.12.2010 činila 17,3 %, což znamená meziroční nárůst 3,4 %.

K místně významným zaměstnavatelům patří:

- Drůbež-Vysočina, spol. s r.o., Moravské Budějovice, zpracování drůbeže, uzenářská výroba, 108 zaměstnanců (meziročně pokles o 101 zaměstnanců vlivem snížení objemu výroby),
- JMB družstvo, Moravské Budějovice, obchodní činnost, 333 zaměstnanců (meziroční pokles o 11 osob),

- KPS Metal a.s., Moravské Budějovice, strojírenská výroba – vodohospodářská a chemická zařízení, dřevozpracující stroje, 113 zaměstnanců (meziroční pokles o 2 zaměstnance),
- Model Obaly a.s., Moravské Budějovice, výroba lepenkových obalů, zahraniční vlastník (Švýcarsko, 100 %), 96 zaměstnanců (meziroční pokles - 13 zaměstnanců),
- BEL Sýry Česko a.s., Želetava, výroba sýrů (zahraniční vlastník Francie – 100 %), 133 zaměstnanců (meziroční pokles o 19 zaměstnance),
- BAST spol. s r.o., kovovýroba, 179 zaměstnanců (meziroční pokles o 6 zaměstnanců),
- dále propouštěly potravinářské firmy Dr. Oetker (kdy z důvodu přesunu výroby do Polska přišlo o práci 58 zaměstnanců) a firma J+R, s.r.o. (která propustila z celkem 104 zaměstnanců po neúspěšné dohodě s místními dodavateli mléka a v rámci následné restrukturalizace cca 70 pracovníků).

Obecnou příčinu vysoké míry nezaměstnanosti v mikroregionu Moravské Budějovice lze vidět hlavně v nedostatečné dopravní obslužnosti a to jak uvnitř mikroregionu, tak i v přístupu k dálnici D1. Síť zaměstnavatelů, která je tvořena malými a středními podniky, dnes vlivem následků krize víceméně stagnuje; některé z těchto podniků v důsledku hospodářské recese úplně zanikly nebo silně zeštíhly.

Světlá nad Sázavou: tento zemědělskopřmyslový mikroregion se vyznačuje nejvyšší mírou nezaměstnanosti v okrese Havlíčkův Brod. Míra nezaměstnanosti se zde v roce 2010 pohybovala výrazně nad průměrem okresu (v rozmezí 3,4 až 4,7 % nad průměrem okresu). Vysoká nezaměstnanost byla způsobena uzavřením klíčového zaměstnavatele mikroregionu firmy Sklo Bohemia, a.s. v roce 2008. Tehdy dosahovala míra nezaměstnanosti výše kolem 20 %. V průběhu roku 2009 se začala díky částečné obnově provozu ve sklárnách snižovat, a tento trend se prostřednictvím firmy Crystalite Bohemia, s.r.o. udržoval i v roce 2010, kdy se míra nezaměstnanosti začínala postupně přibližovat k okresnímu průměru.

Telč: hlavním důvodem nezaměstnanosti v této převážně zemědělské oblasti a současně nejméně průmyslové oblasti jihlavského regionu, zaměřené v první řadě na turismus (Telč = významná památka Unesco), je trvalý nedostatek jakéhokoliv významnějšího průmyslu (a pokud zde nějaký byl nebo vznikl, během relativně krátké doby zanikl – malé strojírenské firmy, vzniklé z předlistopadového podniku Motorpal Jihlava, textilní průmysl, atd.), poměrně nízká aktivita místních podnikatelů, kteří zde nemají vhodné podmínky pro rozvoj svých aktivit, a v neposlední řadě nedostatečné dopravní spojení z této okrajové oblasti jihlavského okresu do míst, kde se vyskytují pracovní příležitosti. Telečsko patří z hlediska zaměstnanosti mezi trvale problémové a zřejmě i v budoucnu zde bude nezaměstnanost vždy o něco vyšší než v ostatních částech okresu Jihlava. Mezi významnější zaměstnavatele mikroregionu patří Kavex Granit Holding a.s. (tato firma má výrazně sezónní charakter, tzn. že v zimním období své zaměstnance propustí a opět je přijme, až jarní počasí umožní práci v lomech), dále např. Krahulík - MASOZÁVOD Krahulčí a.s. a další.

Bystřice nad Pernštejnem: je dlouhodobě nejproblémovějším mikroregionem okresu Žďár nad Sázavou. Jeho průměrná míra nezaměstnanosti dosáhla za rok 2010 hodnoty 12,1 %, tedy o cca 2,0 % nad průměrem okresu (10,1 %). Hlavní příčinou je jeho geografická poloha – hornatý, v zimě místy zcela nepřístupný terén, který firmám, které jsou na dopravě zcela závislé, neumožňuje podnikatelský rozvoj a vlastní chod firmy. I z tohoto důvodu se mikroregion trvale vyznačuje poměrně nízkou aktivitou místních podnikatelů, kteří nemají vhodné podmínky pro rozvoj

svých podnikatelských činností. Zároveň o tuto oblast z hlediska podnikání není zájem ani ze strany podnikatelů z oblastí jiných. A také je evidentně jasné, že samotný turismus tuto oblast z hlediska zaměstnanosti nedokáže celoročně podpořit. Proto se tento stav tak silně negativně projevuje na výši nezaměstnanosti a na nedostatku volných pracovních míst (na Bystřicku připadá na 1 volné pracovní místo 75 uchazečů, což je nejvyšší počet v celookresním měřítku). Rozhodujícím zaměstnavatelem mikroregionu je s.p. DIAMO, o.z. GEAM Dolní Rožínka, který zaměstnává celkem asi 1 000 pracovníků. Firma má v současné době (navzdory minulým předpokladům) vzhledem k vysoké ceně uranu na světových trzích zajištěné prodloužení těžební a zpracovatelské činnosti i do budoucna (tzn. dotěžení efektivních ložisek uranové rudy, provázené postupným přirozeným úbytkem zaměstnanců z důvodu dosažení expoziční doby a odchody do důchodu). Dalším významným zaměstnavatelem mikroregionu byla společnost WERA WERK s.r.o., která zde ve sféře kovodělného a spotřebního průmyslu zaměstnávala cca 400 pracovníků. Dalšími významnými zaměstnavateli jsou výrobní společnosti Železářny s.r.o. a Rotter s.r.o., které v současné době zaměstnávají přes sto zaměstnanců.

Velké Meziříčí: převážně průmyslový mikroregion Velkomeziříčska (53 % pracovních příležitostí je z průmyslu, naopak ze zemědělství 17 % pracovních příležitostí) byl ovlivněn zásahem ekonomické krize i v roce 2010, nejvíce se dotkl firem, které jsou napojené na automobilový průmysl a na zahraniční odběratele, např. firma Draka Kabely s. r. o. Na konci roku zde působil negativně i vliv ukončování sezónních prací nejenom v zemědělství, lesnictví a službách, ale i ve stavebnictví. Obecně se tak dá říci, že propouštění se dotklo firem napříč celým oborovým spektrem. Rozhodujícím zaměstnavatelem mikroregionu jsou firmy: Draka Kabely, s.r.o. Velké Meziříčí (cca 450 zaměstnanců) a nktcables Velké Meziříčí, k.s., člen skupiny NKT (cca 200 zaměstnanců).

Nové Město na Moravě: tato zemědělskoprámyslová oblast je v současné době druhým nejproblémovějším mikroregionem okresu. V průběhu roku 2010 zde průměrná míra nezaměstnanosti dosáhla výše 10,5 %, tedy o 0,4 % nad průměrem okresní míry nezaměstnanosti (10,1 %). Situace regionu je do jisté míry kompenzována blízkostí okresního města, kde je pracovních příležitostí i volných pracovních míst podstatně více, avšak obyvatelé menších a vzdálenějších obcí Novoměstska jsou limitováni omezenou možností dojížděky za prací. Mikroregion Novoměstska má relativně vysoký podíl pracovních příležitostí ve službách (34 %), důvodem je sídlo okresní nemocnice v Novém Městě. V porovnání s celookresní nabídkou má mikroregion také poměrně vysoký podíl pracovních příležitostí ze zemědělství. Rozhodujícími zaměstnavateli mikroregionu jsou okresní nemocnice (cca 1 000 zaměstnanců), firma Medin a.s, Nové Město na Moravě (450 zaměstnanců), firma Gama a.s., Jimramov s asi 250 zaměstnanci a v neposlední řadě firma Sporten a.s., která zaměstnává necelých 200 pracovníků.

Černovice: tento venkovský mikroregion s vysokým podílem zemědělské výroby a služeb, zaměřených na sociální péči, je v okrese Pelhřimov v současné době nejvíce zatížen nezaměstnaností. Důvody jsou typické pro okrajový region: mizivé dopravní spojení, nedostatek pracovních příležitostí, nedostatek podnikatelských aktivit a nedostatek práceschopného obyvatelstva (cca 70 % ekonomicky aktivních osob představují uchazeči z rizikových skupin). Navíc se na konci roku projevila sezónní práce, který mimo jiné asi z 20 % postihl drobné podnikatele a živnostníky, kteří přes zimu ztratili zakázky a byli nuceni se evidovat na místně příslušném úřadu práce. Významnými zaměstnavateli v tomto regionu jsou:

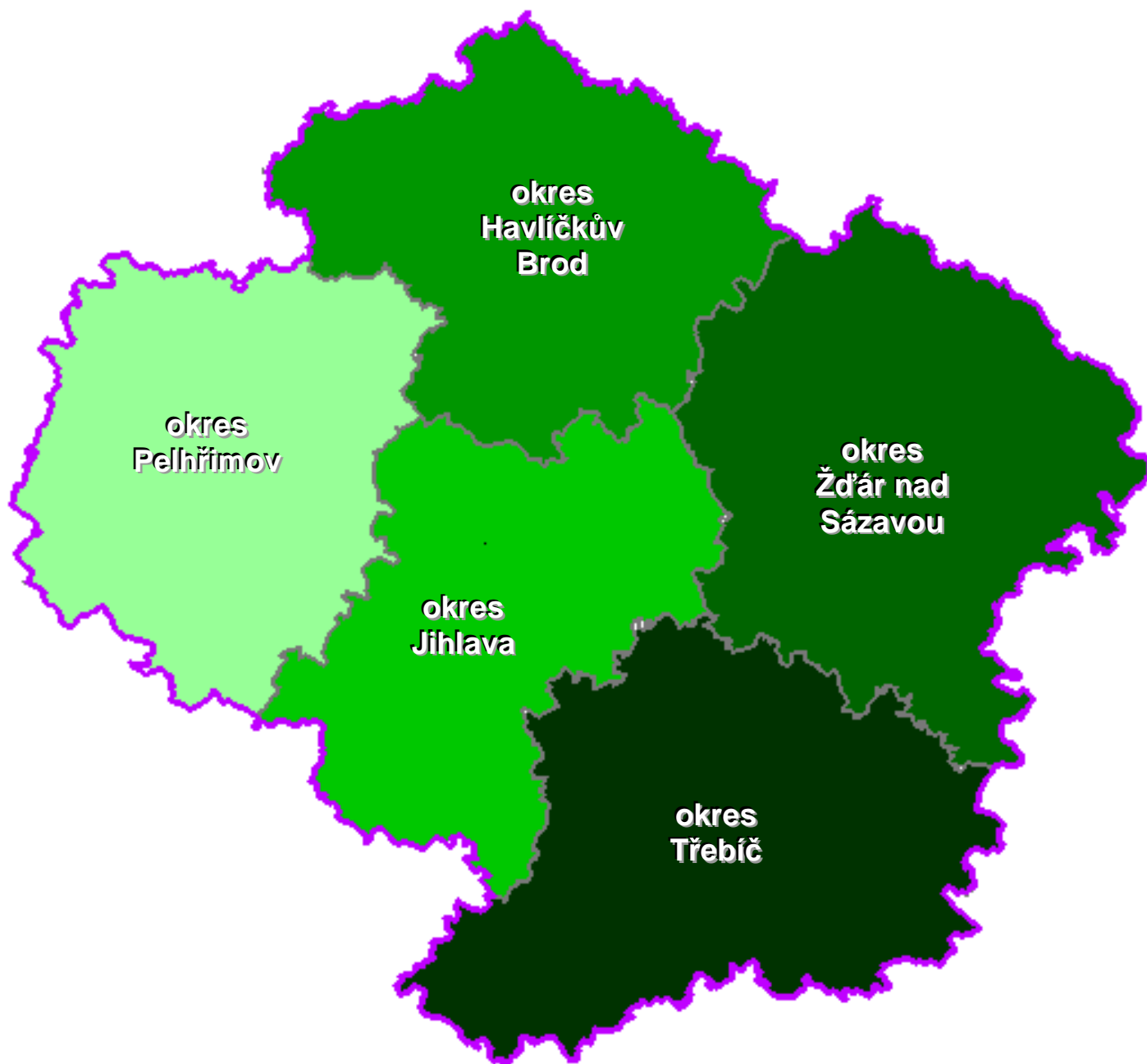
Diagnostický ústav sociální péče Černovice, Zemědělské družstvo Černovice, Výchovný ústav Černovice, Odborné učiliště a Praktická škola Černovice.

Horní Cerekev: jedná se o malý, zemědělskopřůmyslově orientovaný mikroregion okresu Pelhřimov bez kvalitní dopravní infrastruktury. Nachází se na jihovýchodním okraji okresu. Protože v oblasti není ani žádná průmyslová zóna a nefiguruje zde žádný opravdu významný zaměstnavatel, je velká část obyvatel tohoto regionu nucena za prací dojíždět – převážně do Pelhřimova a Jihlavy. Z významnějších firem se v tomto regionu nachází pouze firmy s maximálně cca 50 zaměstnanci: DRUPO, výrobní družstvo Horní Cerekev (textilní výroba, cca 45 zaměstnanců), MontPrint, s.r.o. Horní Cerekev (kovovýroba, cca 50 zaměstnanců) a dva zemědělské podniky – KLAS Horní Ves, s.r.o. a Rozvodí, spol. s r. o. Černov.

Polná: tento zemědělskopřůmyslový mikroregion, ležící v severní části okresu Jihlava až do propuknutí hospodářské krize více méně mezi nezaměstnaností ohrožené oblasti nepatřil. Vliv krizových příčin a následků se zde projevil zvýšenou intenzitou propouštění v místních firmách napříč oborovým spektrem, což zvedlo hladinu nezaměstnanosti nad úroveň okresu. Tato situace pokračovala i v roce 2010, i když s poněkud menší intenzitou. Mezi významnější zaměstnavatele mikroregionu můžeme zařadit firmy Sapeli, a.s. (v Polné cca 164 zaměstnanců), TKZ Polná, s.r.o. (184 zaměstnanců), Pleas, a.s. (v Polné 153 zaměstnanců) a DAFE - PLAST Jihlava, s.r.o. (v Polné 115 zaměstnanců).

Jihlava: má největší potenciál zaměstnanosti jak v samotném okrese, tak i v rámci kraje Vysočina. Převažuje zde průmyslová výroba, konkrétně strojírenská výroba, a jako taková je koncentrována především v Jihlavě samotné, přičemž svými průmyslovými podniky poskytuje zhruba 65 % pracovních příležitostí v okrese. V Jihlavě je stále zakořeněna silná strojírenská tradice, která vždy produkovala a dosud produkuje dostatek strojírensky kvalifikovaných pracovníků. Proto zde mají svá sídla velké strojírenské firmy jako například Bosch, s.r.o. (cca 5 000 zaměstnanců), Automotive Lighting, s.r.o. (1 270 zaměstnanců), Motorpal a.s. (1 130 zaměstnanců), Moravské kovárny, a.s. (750 zaměstnanců) a další, které zajišťují zaměstnanost více než 21 % pracovníků na okrese Jihlava. Protože ale zaměření těchto významných strojírenských firem směřuje především na automobilový průmysl a současně dopad hospodářské krize byl relativně nejhorší právě v oblasti strojírenského, potažmo automobilového průmyslu, byly následky tohoto dopadu v Jihlavě velmi citelné, to znamená, že ve velmi krátké době došlo ke skokovému nárůstu nezaměstnanosti. K propadu zaměstnanosti došlo na konci roku 2008 a v průběhu roku 2009, kdy nezaměstnanost v Jihlavě skokově vzrostla až o 5,1 % a poté se udržovala na hodnotách kolem 9 až 10 %. Začátkem roku 2010 vzrostla o další téměř 1 %. Od dubna se s drobnými odchylkami udržovala po zbytek roku na hodnotě +- 9,0 %.

Průměrná roční míra nezaměstnanosti v jednotlivých okresech kraje Vysočiny v roce 2010

Průměrná roční míra nezaměstnanosti v %:

6,0	-	6,9
7,0	-	7,9
8,0	-	8,9
9,0	-	9,9
10,0	-	10,9
11,0	-	a více

IV. CIZINCI NA TRHU PRÁCE

Situace v této oblasti se pomalu mění v závislosti na vlivu členství České republiky v Evropské unii (v některých oblastech našeho kraje počty pracovníků z EU – převážně Slováků – stoupají) a změny v oblasti zaměstnávání cizinců se začínají stále více projevovat (včetně trvalého poklesu jejich počtů v hospodářství České republiky vlivem tlaků, vyvolaných nedávnou hospodářskou krizí).

Nejčastěji cizinci obsazované pracovní profese v jednotlivých okresech kraje Vysočina (pracovní povolení, trvalý pobyt):

- Havlíčkův Brod: těžba kamene, zemědělství, šičky, manipulační dělníci
- Jihlava: pomocné práce ve stavebnictví, uklízeči
- Pelhřimov: ředitel firmy, strojírenský technolog, technik, nekvalifikovaný pracovník
- Třebíč: lékař, svářeč, pomocný dělník v průmyslu, šička, švadlena, svrškař a další
- Žďár nad Sázavou: strojírenští dělníci, pracovníci v zemědělské výrobě, lesní dělníci

Zaměstnanost občanů EU, Norska, Islandu, Lichtenštejska a Švýcarska:

- Havlíčkův Brod: pracovníci ve strojírenství, stavební dělníci, elektrikáři
- Jihlava: montážní dělníci ve strojírenství, pomocní dělníci ve stavebních a příbuzných oborech
- Pelhřimov: dělníci ve strojírenství
- Třebíč: pracovníci ve strojírenství, stavebnictví, obuvnictví, službách, obchodě, dopravě a ve zdravotnictví, obchodní zástupci, řidiči, pomocní dělníci v průmyslu a další
- Žďár nad Sázavou: pracovníci ve strojírenství

Současný trend v cizinecké politice v kraji Vysočina, nastartovaný v poslední čtvrtině roku 2008 a v roce 2009, a pokračující i v roce 2010, znamená výrazné omezování vydávání nových pracovních povolení. Důvodem byl negativní vývoj světové ekonomiky, který ve své poslední fázi vyústil ve světovou finanční krizi, která vedla nejen k rušení pracovních míst pro české obyvatele, ale výrazně i pro zahraniční pracovníky, a to nejen ze třetích zemí, ale i ze zemí EU, protože firmy, které je zaměstnávaly, měly v České republice stejně jako ostatní výrobní a odbytové problémy.

Celkově se počty zahraničních pracovníků i v loňském roce výrazně snížily. Pokles se týkal především občanů ze třetích zemí. Počty občanů EU se místně téměř nesnížily, nebo naopak opět začaly vzrůstat.

Dlouhodobě praktikovaný trend do pololetí roku 2008 v počtech cizinců v kraji Vysočina znamenal trvalý nárůst počtů úřady práce vydaných pracovních povolení s tím, že další zahraniční pracovníci převážně z třetích zemí využívali i jiné formy legalizace svého pobytu a zaměstnání (např. Živnostenský list, sdružování se do družstev apod.). Důvodem tohoto trendu byl stále patrnější nedostatek českých pracovníků v klíčových profesích.

Důsledky nástupu krizového období a jeho dopadu na zaměstnanost z velké části tuto filozofii změnilo, což se projevilo výše uvedeným 28 procentním snížením počtu pracovních povolení, vydaných v roce 2010 proti stejnému období roku 2008 a za stejné období zhruba 40 procentním propadem počtů registrovaných pracovníků ze zemí EU.

V. AKTIVNÍ POLITIKA ZAMĚSTNANOSTI

V.1 Komentář k realizaci jednotlivých nástrojů APZ

Realizace aktivní politiky zaměstnanosti v roce 2010 byla v kraji Vysočina zaměřena převážně na zvyšování zaměstnatelnosti uchazečů o zaměstnání, kteří jsou na trhu práce enormně znevýhodněni, dále na snižování dlouhodobé nezaměstnanosti a na snižování regionálních rozdílů v nezaměstnanosti. Nástroje APZ byli podporováni zejména uchazeči o zaměstnání, kteří pro své individuální charakteristiky nemohli na trhu práce nalézt vhodné zaměstnání.

Jednotlivé úřady práce proto tuto činnost koordinovaly na základě optimálně navržených způsobů řešení využití možností jednotlivých nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti v rámci své působnosti, přičemž kalkulovaly jak s předpokládanými počty uchazečů, zařazenými do jednotlivých projektů APZ, tak i s plánovanou finanční náročností těchto projektů.

Hlavní východiska politiky zaměstnanosti úřadů práce kraje Vysočina byly plně v souladu s požadavky, danými § 33 Zákona o zaměstnanosti a dalšími příslušnými předpisy.

Financování aktivní politiky zaměstnanosti probíhalo v rámci finančních prostředků, přidělených jak přímo, tak i v rámci uskutečňovaných projektů NIP VPP, NIP SÚPM, NIP PaR a NIP „Vzdělávejte se“.

Stanovování výšek příspěvků (jednorázových nevratných příspěvků i příspěvků na mzdy), které úřady práce poskytují u všech nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti, se řídilo interními pravidly, danými individuálními potřebami jednotlivých úřadů práce. Ve výši jednotlivých příspěvků se odrážely osobité podmínky konkrétního uchazeče o zaměstnání (délka evidence, zdravotní stav, opakovaná evidence, míra nezaměstnanosti v místě bydliště a zda uchazeč o zaměstnání spadá ještě do nějaké jiné výše neuváděné rizikové skupiny) i podmínky pracovního místa, na které byl uchazeč o zaměstnání přijímán. Tímto postupem se úřady práce snažily o maximální účelnost a hospodárnost při vynakládání finančních prostředků ze státního rozpočtu.

SÚPM:

V roce 2010 byla zvýšená pozornost věnována zejména následujícím cílovým skupinám:

- mladí do 20 let
- starší 50 let
- dlouhodobě nezaměstnaní (uchazeči o zaměstnání, kteří jsou vedeni v evidenci úřadu práce déle než 5 měsíců)
- fyzické osoby pečující o dítě do 15 let věku (zejména ženy, které se vrací po mateřské nebo rodičovské dovolené)
- uchazeči, kteří jsou zdravotně znevýhodněni

Nejpočetnější skupinu, na kterou byl poskytován příspěvek na SÚPM u zaměstnavatele, tvoří kategorie dlouhodobě nezaměstnaných uchazečů o zaměstnání. Současně největší zájem o provozování samostatné výdělečné činnosti z rizikových kategorií uchazečů o zaměstnání měli občané dlouhodobě nezaměstnaní. A stejně tak z celkového počtu umístěných uchazečů o zaměstnání jich nejvíce spadá do rizikové kategorie uchazečů o zaměstnání dlouhodobě nezaměstnaných.

Nejvíce finančních příspěvků bylo poskytnuto uchazečům o zaměstnání v evidencích úřadů práce v rozmezí 5 - 12 měsíců a současně největší počet SÚPM byl zřízeno pro uchazeče o zaměstnání s délkou evidence v rozmezí 5 – 12 měsíců.

VPP:

Mezi nejdůležitější hlediska, podle kterých jsou umísťováni uchazeči o zaměstnání na VPP, patřily preferované skupiny podle Normativní instrukce 13/2009 a podle dalších rizikových faktorů: uchazeči se zdravotním postižením, s obtížným dojížděním, s opakovanou evidencí a přihlíží se i k míře nezaměstnanosti v místě jejich bydliště.

Největší skupinu umístěných na VPP tvoří uchazeči o zaměstnání, kteří byli v evidenci v rozmezí 5-12 měsíců. Šlo zejména o uchazeče o zaměstnání, kteří mají nevhodné dopravní spojení do zaměstnání nebo nemohou najít na trhu práce vhodné uplatnění.

Ostatní nástroje APZ:

Realizace ostatních nástrojů APZ nebyla v roce 2010 využívána zejména nejen vzhledem k omezenému limitu finančních prostředků (např. nástroje „překlenovací příspěvek“ a „příspěvek na dopravu“), ale i k jejich současné nepotřebnosti. Ostatní nástroje byly vzhledem ke své hospodárnosti, účelnosti a složitosti při realizaci některými úřady práce potlačeny ve prospěch SUPM a jinými byly využívány v menší míře než v předchozích letech („chráněné pracovní dílny“, „chráněná pracovní místa“ a další).

V.2 Rekvalifikace

Profesní zaměření nejčastěji poskytovaných rekvalifikací v kraji Vysočina podle jednotlivých okresů:

Havlíčkův Brod:

V roce 2010 bylo v rámci APZ, NIP a RIP uspořádáno celkem 187 rekvalifikačních kurzů, do nich bylo zařazeno celkem 758 uchazečů a zájemců o zaměstnání. Z toho bylo 98 rekvalifikačních kurzů hrazeno z prostředků určených na aktivní politiku zaměstnanosti. Do těchto kurzů bylo zařazeno 266 uchazečů, příp. zájemců o zaměstnání. Ostatní kurzy byly organizovány v rámci jednotlivých projektů NIP a RIP.

V roce 2010 došlo k výraznému nárůstu podílu rekvalifikačních kurzů z oblasti řemesel. Naopak kurzy z oblasti administrativy a výpočetní techniky zaznamenaly značný pokles – takto zaměřené kurzy byly realizovány v rámci projektů ESF. Vůbec nejžádanějšími rekvalifikačními kurzy byly v rámci APZ rekvalifikace zaměřené na rozšíření řidičských oprávnění a profesní průkazy řidičů – absolvovala je třetina z celkového počtu rekvalifikovaných (91 osob). Mezi další žádané rekvalifikace patřily také svářečské kurzy a kurzy obsluhy manipulačních vozíků.

Jihlava:

V průběhu roku 2010 zorganizoval Úřad práce v Jihlavě celkem 33 druhů rekvalifikačních kurzů. Největší zájem byl jako každý rok o kurzy se zaměřením na výpočetní techniku (celkem 150 uchazečů a zájemců). V IT nabídce byly k dispozici tyto rekvalifikační kurzy: „Obsluha osobního počítače“ (zúčastnilo se 80 uchazečů a zájemců) a pro pokročilejší zájemce „ECDL“ – 4 a 7 modulů (zúčastnilo se 54

uchazečů a zájemců). Velký zájem o rekvalifikační kurzy jsme zaznamenali u řidičských oprávnění a profesních průkazů (celkem 53 uchazečů a zájemců).

Zájem byl i o svářečské kurzy různých metod. Celkem bylo rekvalifikováno 26 uchazečů a zájemců. Značný zájem byl také o kurzy „Účetnictví s využitím výpočetní techniky“ a „Řidičské oprávnění (skupiny C, D a profesní průkaz řidiče)“. Ostatní rekvalifikační kurzy byly početně zastoupeny uchazeči a zájemci cca od 10 do 15 osob.

Dosažená úspěšnost nalezení zaměstnání po absolvování rekvalifikačního kurzu v roce 2010 byla vyšší jak 70 %.

Zaměstnanecká rekvalifikace byla v roce 2010 uskutečněna jedna. Domov důchodců ve Ždírci požádal o zaměstnaneckou rekvalifikaci. Čtyřem jejich zaměstnancům bylo umožněno absolvovat speciální rekvalifikační kurz „Pracovník v sociálních službách“ se zaměřením na přímou obslužnou péči.

Pelhřimov:

V roce 2010 bylo zahájeno celkem 517 rekvalifikací (z tohoto počtu bylo 198 rekvalifikací financováno z Evropského sociálního fondu v rámci regionálních individuálních projektů přes pověřený Úřad práce v Jihlavě). Oproti roku 2009 došlo k prudkému nárůstu v počtu rekvalifikací - těch proběhlo 285, z toho 41 přes APZ ÚP v Jihlavě.

Realizace rekvalifikačních kurzů byly zabezpečovány v rámci aktivní politiky zaměstnanosti (včetně ERUDICu), dále v rámci Národních individuálních projektů a v rámci Regionálních individuálních projektů.

Nejčastěji byly zajišťovány obecné rekvalifikační kurzy, tj. „Základy obsluhy PC“ – tento kurz absolvovalo 93 účastníků, dále pak kurz „Obsluhy PC dle osnov ECDL“ včetně certifikátu – 25 účastníků.

V rámci profesní rekvalifikace absolvovalo 41 účastníků kurzy svařování, 24 účastníků se zúčastnilo kurzu „Pracovník v sociálních službách“, dále 22 uchazečů a zájemců absolvovalo kurz „Účetnictví s využitím VT“ a 20 účastníků kurz „Všeobecný sanitář“. Ostatní profesní rekvalifikace byly zabezpečovány při menším počtu účastníků.

Třebíč:

Také v roce 2010 byly rekvalifikační kurzy zajišťovány z prostředků národní APZ, z prostředků národních individuálních projektů a od října 2009 i z prostředků regionálních individuálních prostředků.

Nejrozšířenějším typem realizovaných rekvalifikací v roce 2010 byly kurzy pro rozšíření dosavadní kvalifikace uchazečů o zaměstnání (66,1 %), dále následovaly profesní rekvalifikace pro dělníky k získání nové kvalifikace (17,4 %), profesní rekvalifikace pro THP (9,5 %) a příprava k podnikání (7 %).

Největší zájem byl o kurzy se zaměřením na výpočetní. V rámci IT kurzů byly realizovány následující rekvalifikační kurzy: „Základy obsluhy osobního počítače“, „Základy obsluhy PC“, „Obsluha osobního počítače dle ECDL“. Dále proběhly rekvalifikační kurzy – „Tvůrce www stránek“ a „Obsluha osobního počítače se zaměřením na počítačovou grafiku“.

Velký zájem byl také o kurzy: Řidičské oprávnění (různé úrovně), „Pracovník v sociálních službách“, „Základy podnikání“, „Účetnictví s využitím výpočetní techniky“, „Svařování“, „Operátor strojů a zařízení pro výrobu plastů“, „Masér pro sportovní a rekondiční masáže“ a další.

Žďár nad Sázavou:

Stejně jako v ostatních okresech kraje Vysočina byly v roce 2010 rekvalifikační kurzy zajišťovány z prostředků národní APZ, z prostředků národních individuálních projektů a od října 2009 i z prostředků regionálních individuálních prostředků.

Zaměření nejčastěji poskytovaných rekvalifikací v roce 2010: „Základy obsluhy PC“, „Základy obsluhy PC dle osnov ECDL“, „Pracovník v sociálních službách se zaměřením na přímou obslužnou péči“, dále kurzy účetnictví kurzy získání řidičského oprávnění, hlavně skupin C, E + profesní průkaz řidiče a v neposlední řadě svářečské kurzy.

Při realizaci rekvalifikací není pro samotné uchazeče a zájemce viditelný rozdíl od kurzů, které je možné hradit z prostředků národní APZ nebo z prostředků cílově zaměřených projektů. Přitom cílené rekvalifikace z projektů ESF jsou z hlediska úřadu práce velmi výhodné z hlediska zaměření se na koncepční práci s uchazeči a zájemci, protože poradenství k možnostem rekvalifikace a zařazování do rekvalifikací je již konkrétní. Velmi kladně a účinně lze hodnotit také jednotlivé motivační kurzy, organizované v rámci v rámci projektů.

Z hlediska obecného prognózování můžeme říci, že rekvalifikace jako v současné době jeden z hlavních nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti v kraji Vysočina při likvidaci škod, způsobených nedávnou ekonomicko hospodářskou recesí, byly v roce 2010 a budou i v dalším období trvale zaujímat stále větší podíl politiky zaměstnanosti, přičemž jejich význam se bude nadále zvyšovat.

V.3 Zkušenosti s realizovanými projekty ESF

V roce 2010 byly v oblasti podpory 2.1 realizovány 4 regionální individuální projekty – **Klíč ke kariéře**, **Nový směr**, **Remeslo jako šance** a **Kariéra s dítětem**. V oblasti podpory 1.2 projekt RESTART - Vysočina.

Projekt „**Klíč ke kariéře**“ je určený pro uchazeče a zájemce. Aktivitami projektu může projít až 700 klientů. Pro klienty je učeno 38 druhů rekvalifikačních kurzů. Dodavatelem rekvalifikačních a poradenských služeb se stala firma EURONEST, Třebíč – VIA ALTA Třebíč.

Kromě poradenských a rekvalifikačních služeb mohou účastníci využít čerpání přímé podpory na dopravu po dobu účasti v motivačním a rekvalifikačním kurzu, občerstvení po dobu motivačního kurzu, ubytování pokud se rekvalifikační kurz koná mimo kraj Vysočina, příspěvky na hlídání dětí předškolního věku během motivačního a rekvalifikačního kurzu a proplácení zdravotní způsobilosti před nástupem do rekvalifikace.

Celkem bylo osloveno 802 osob, z nichž 753 se zapojilo do projektu. Do motivačních kurzů bylo zařazeno 650 osob, úspěšně jej absolvovalo 644 klientů, do rekvalifikačních kurzů bylo zařazeno celkem 756 klientů a 624 úspěšně absolvovalo. Součástí rozpočtu projektu je i vyplácení příspěvků do osobních nákladů zaměstnavatelům, kteří zaměstnají účastníky projektu a to po dobu 1 roku ve výši max.14 000,- Kč/měs. Na dotované pracovní místo v rámci příspěvků z projektu nastoupilo 52 osob.

Celkový rozpočet projektu je plánován ve výši 30 566 590,70 Kč.

Projekt „**Nový směr**“ je určený pro uchazeče, kteří jsou evidováni na ÚP déle než 6 měsíců a spadají do § 33 Zákona o zaměstnanosti. Pro klienty je určeno 39 druhů rekvalifikačních kurzů. Dodavatelem rekvalifikačních kurzů a poradenských služeb se stala firma EURONEST s.r.o., Třebíč – VIA ALTA Třebíč. Kromě poradenských a rekvalifikačních služeb mohou účastníci využít čerpání přímé podpory. Dle účasti v aktivitách projektu je klientům poskytována přímá podpora – jízdné, hlídání dětí předškolního věku, občerstvení pro účastníky motivačního kurzu, potvrzení zdravotní způsobilosti před nástupem do rekvalifikace a popř. ubytování při rekvalifikaci.

Za celý kraj Vysočina k 31.12.2010 bylo osloveno 722 osob, do projektu vstoupilo 669 klientů, do motivačních kurzů bylo zařazeno 558 osob, úspěšně jej absolvovalo 555 klientů, do rekvalifikačních kurzů bylo zařazeno 603 osob a 551 osob je úspěšně absolvovalo.

Součástí rozpočtu projektu je i vyplácení příspěvků do osobních nákladů zaměstnavatelům, kteří zaměstnají účastníky projektu a to po dobu 1 roku ve výši max. 16 000,- Kč/měs. Na dotované pracovní místo v rámci příspěvků z projektu nastoupilo 43 osob.

Celkový rozpočet projektu je plánován ve výši 30 859 209,40 Kč.

Projekt „**Řemeslo jako šance**“ je určený pro osoby dlouhodobě nezaměstnané, ohrožené sociálním vyloučením. Aktivitami projektu může projít až 250 klientů. Pro klienty je určeno 11 rekvalifikačních kurzů s praxí. Dodavatelem rekvalifikačních a poradenských služeb se stala firma bit cztraining, s.r.o. První výběry klientů do projektu začaly v lednu 2010. Klienti absolvují motivační kurz, poté si vyberou jeden z nabízených řemeslných rekvalifikačních kurzů s praxí.

Po dobu motivačních a rekvalifikačních kurzů bude klientům hrazena přímá podpora ve výši vynaložených nákladů. Přímá podpora je pomoc pro účastníky programu a slouží k usnadnění jejich činnosti na projektu a k podpoře získání jejich pracovních zkušeností. Zahrnuje příspěvky na hlídání dětí a osoby blízké, proplácení příspěvku na dopravu, proplácení příspěvku na ubytování, proplácení výdajů vynaložených na občerstvení účastníků motivačního kurzu, potvrzení o zdravotní způsobilosti před nástupem na rekvalifikaci.

Za celý kraj Vysočina k 31.12.2010 vstoupilo do projektu z oslovených 591 klientů 220 osob. Motivační kurz úspěšně absolvovalo 180 klientů, z nichž do rekvalifikačních kurzů vstoupilo k výše uvedenému datu 86 osob. Osvědčení za úspěšné absolvování rekvalifikačních kurzů získalo 37 klientů, 30 klientů je nadále aktivními účastníky kurzu.

V tomto projektu se nepočítá s vyplácením příspěvků do osobních nákladů zaměstnavatelům.

Celkový rozpočet projektu je plánován ve výši 25 232 454,- Kč.

Projekt „**Kariéra s dítětem**“ je určený pro uchazeče o zaměstnání osoby pečující o dítě (děti) do 15 let věku, a také zájemců o zaměstnání - osoby na mateřské dovolené. Aktivitami projektu může projít až 400 osob. Pro klienty je určeno 11 druhů rekvalifikačních kurzů.

Kromě poradenských a rekvalifikačních služeb mohou účastníci projektu využít čerpání prostředků přímé podpory na dopravu po dobu účasti v motivačním nebo rekvalifikačním kurzu, občerstvení po dobu motivačního kurzu, ubytování pokud se rekvalifikační kurz koná mimo kraj Vysočina, příspěvky na hlídání dětí po dobu motivačního nebo rekvalifikačního kurzu a proplácení zdravotní způsobilosti před nástupem do rekvalifikace.

Celkem bylo osloveno 290 osob, z nichž se 254 osob zapojilo do projektu. Do motivačních kurzů bylo do konce roku 2010 zapojeno celkem 235 klientů, do rekvalifikačních kurzů 215 klientů. K 31.12. 2010 úspěšně absolvovalo 197 klientů. Na dotované pracovní místo v rámci příspěvku do osobních nákladů zaměstnavatelům, kteří zaměstnají účastníky projektu, je v rozpočtu projektu plánováno max. 16.000,- Kč/měsíčně a to po dobu 1 roku. K 31.12.2010 byla podpořena celkem 4 pracovní místa. Celkový rozpočet projektu je plánován ve výši 31.336.590,- Kč.

Projekt „**RESTART - Vysočina**“ je určený pro cca 1000 klientů, kteří spadají do cílové skupiny zaměstnanců podniků působících v oborech a odvětvích, které procházejí strukturálními změnami a jejich zaměstnanci jsou ohroženi nezaměstnaností. Klíčové aktivity projektu zahrnují několik druhů školení, psychologická poradenství a poradenství pro zprostředkování zaměstnání, rekvalifikační kurzy (3 druhy rekvalifikací), přímou podporu pro klienty projektu a vyplácení příspěvků do mzdových nákladů zaměstnavatelům pouze po dobu, kterou klienti stráví na školení nebo v rekvalifikačních kurzech. Do projektu k 31.12.2010 v kraji Vysočina vstoupilo 46 zaměstnanců, do školení je zařazeno 21 zaměstnanců – klientů projektu. Celkový rozpočet projektu je plánován ve výši 62 643 080,- Kč.

Projekt „**Vzdělávejte se!**“ je národní individuální projekt, v oblasti podpory 1.1, řešený z úrovně MPSV a z úrovně úřadů práce. Je zaměřen na zaměstnavatele, kteří v důsledku celosvětové finanční krize a hospodářské recese museli nebo budou muset omezit výrobu ve svých provozech, a jejich zaměstnance. V rámci projektu mohou zaměstnavatelé získat finanční prostředky na realizaci vzdělávacích kurzů pro své zaměstnance, kteří byli a jsou ohroženi negativními důsledky organizačních změn v podniku v důsledku krize. První etapa (programové období OP RLZ) byla ukončena 30.6.2009. Druhá etapa (programové období 2008 - 2013 OP LZZ) byla spuštěna od 1.7.2009. Realizace aktivit pro zaměstnavatele byla ukončena k 31.12.2010 a za dobu trvání projektu prošlo aktivitami 2030 zaměstnanců. Celkové náklady projektu v okrese Jihlava dosáhly výše 27 274 462,80 Kč. Zájem o tento projekt ze strany zaměstnavatelů byl od začátku projektu značný a stále trvá.

V.4 Opatření související s hospodářskou krizí

Začátek roku 2010 byl ještě hospodářskou krizí ovlivněn, ale již se objevovaly první signály oživení. Od poloviny roku bylo jisté, že nejhorší období je překonáno. Stabilitu a výrazný růst ekonomiky zaznamenalo hlavně Německo, což příznivě ovlivnilo celé hospodářství ČR, včetně trhu práce v kraji Vysočina.

Celosvětová hospodářská krize tedy v současné době českou ekonomiku opouští, a signály z výrobní sféry, potažmo stejně tak i z jednotlivých úřadů práce dávají této skutečnosti za pravdu. Přesto je ale nutné, aby pokračovaly dál programy a projekty zaměřené na zvyšování adaptability zaměstnanců a konkurenceschopnosti podniků prostřednictvím prohlubování odborných znalostí, dovedností a kompetencí zaměstnanců a zaměstnavatelů.

Mezi takováto opatření můžeme zařadit i již schválený projekt „Restart“ s celokrajskou působností. Hlavním cílem projektu je pomoc zaměstnancům, kteří jsou ve výpovědní lhůtě. V rámci realizace projektu budou mít tito zaměstnanci jedinečnou příležitost rychlé reintegrace na trhu práce. Projekt je inovativní zaměřením na cílovou skupinu a snahou urychlit nalezení pracovního uplatnění u nového zaměstnavatele. V rámci projektu bude realizován ucelený mix aktivit, které komplexně provedou účastníky projektu od počátečního poradenství, přes vzdělávací aktivity až k rekvalifikaci. Všechny vzdělávací aktivity jsou zaměřené na zlepšení orientace na trhu práce.

V neposlední řadě chceme využít možností, které nabízí projekt „Rozvoj služeb a spolupráce ÚP se zaměstnavateli v měnících se podmínkách na trhu práce“ (SeZam), a to hlavně jeho část, určenou pro pravidelný a důkladný monitoring zaměstnavatelů ve všech regionech okresu, to znamená osobními schůzkami zdokonalit vzájemnou spolupráci se zaměstnavateli a tím podrobněji mapovat situaci na trhu práce v kraji Vysočina.

Mezi další aktivity, které bychom mohli zařadit v rámci činností úřadů práce v roce 2010 mezi protikrizová opatření na trhu práce, by mohla být aplikace poradenské činnosti prostřednictvím skupinových poradenských programů Job club. Depřimující situace společně s neutěšenými pracovními vyhlídkami znamená pro klienty úřadu práce značnou zátěž a motivování a podporování psychiky prostřednictvím skupinové dynamiky, je velmi vhodným psychologickým nástrojem, který pomáhá klientům úřadů práce vyrovnat se s náročnou psychickou situací, zapříčiněnou dočasnou ztrátou zaměstnání a s ní souvisejícími problémy. Společně s těmito poradenskými programy byly uplatňovány vhodné rekvalifikační kurzy podle osobních dispozic konkrétních klientů. Cílem bylo nejen doplnění vhodné kvalifikace, ale rovněž udržování pracovních návyků a návrat k psychickému klidu zainteresovaných uchazečů úřadů práce.

VI. PROGNOZA VÝVOJE TRHU PRÁCE V DALŠÍM OBDOBÍ

VI.1 Předpokládaný vývoj trhu práce v kraji Vysočina, včetně celorepublikových a místních faktorů, které ho ovlivňují

Některé trendy, které v průběhu roku 2010 ovlivňovaly trh práce v kraji Vysočina, měly obecnou platnost i v předešlých letech a budou ji mít zřejmě i nadále. Stále se zřejmě bude například zvyšovat cena dopravného a budou se upravovat jízdní řády podle komerčního využívání jednotlivých tratí či komunikací, což přispěje místně sice ke zlepšení stavu dopravní obslužnosti, ale většina změn povede na základě dřívějších zkušeností globálně ke zhoršení současného stavu. Stále budou silnější a slabší regiony a je otázkou, jestli někdy v budoucnosti vůbec dojde alespoň k částečnému narovnání podmínek na trhu práce v obou typech oblastí.

Většina problémových mikroregionů, je původně zaměřena především na zemědělství a turistiku. Ve většině případů se totiž jedná o zemědělské oblasti s méně příznivými výrobními podmínkami, ležícími mimo hlavní dopravní (jak autobusové, tak železniční) spojení. Proto je do těchto míst malý příliv podnikatelských subjektů a tím i málo vznikajících pracovních příležitostí (Jemnicko, Telečsko, apod.). Z důvodu absence průmyslu zde bývá současně i málo zaměstnavatelů z jiných oborů a to v době útlumu zemědělství v těchto lokalitách znamená trvalý nedostatek pracovních příležitostí. Problémem mnoha dalších oblastí zůstává trvale špatné dopravní spojení, komplikující dojíždění za prací. Na jihu kraje, převážně v jihozápadní části okresu Třebíč je situace dále ještě stále komplikována

přetrvávajícími důsledky dřívější izolace pohraničí. Dalšími faktory, které negativně ovlivňují zaměstnanost v některých z těchto regionů, je nepříznivá vzdělanostní struktura obyvatelstva (vyšší podíl osob se základním vzděláním), samotná demografická skladba obyvatelstva (převládají starší obyvatelé) a například i vyšší podíl osob se změněnou pracovní schopností.

Ovšem v současné době největší roli na trhu práce v kraji Vysočina hrají následky odeznívající světové hospodářsko ekonomické krize. Během necelého roku (cca od září roku 2008 a v I. pololetí 2009) byl na Havlíčkobrodsku z větší části zlikvidován sklářský průmysl a v oblastech zaměřených na automobilový průmysl nezaměstnanost vlivem rychle probíhajícího a nezvladatelného útlumu tohoto odvětví prudce stoupla nad únosnou hranici (byly zasaženy téměř všechny průmyslové oblasti kraje Vysočina). Souběžně došlo k hospodářskému útlumu i ve firmách a potažmo i v odvětvích, které byly na automobilový průmysl úzce navázány. Situace byla o to složitější, že v těchto oblastech také dramaticky klesla nabídka volných pracovních míst, takže přestože úřady práci zajišťují například rozsáhlou nabídku rekvalifikačních kurzů včetně projektů stejného zaměření v rámci ESF, dosud tyto aktivity nezaznamenaly adekvátní účinky, projevující se v roce 2010 viditelným poklesem nezaměstnanosti v kraji Vysočina.

Obecně se ale dá říci, že v roce 2010 existenční problémy firem začínají ustupovat do pozadí. Situace se začíná lepšit nejen ve sklárnách na Havlíčkobrodsku (zde díky aktivitě nástupnické firmy), ale i ve firmách, zabývajících se automobilovým průmyslem, tedy těch, které patří mezi rozhodující zaměstnavatele v kraji Vysočina, ale i v textilkách, papírnách, ve firmách podnikajících v potravinářství, ve službách, v zemědělství a lesnictví a v dalších oborech. Firmy získávají nové zakázky, zvyšují svojí ekonomickou stabilitu a pomalu začínají rozšiřovat i svá zaměstnanecká portfolia. Je jisté, že návrat do ekonomiky předkrizového období je zatím v nedohlednu, přesto jsou ale atributy tohoto návratu již patrné.

VI.2 Dvě varianty možného vývoje nezaměstnanosti

Tabulka 6 - Předpokládaný vývoj nezaměstnanosti v dalším období

očekávaný stav k	mírnější varianta			pesimističtější varianta		
	počet evidovaných uchazečů celkem	z toho dosažitelní	MN v %	počet evidovaných uchazečů celkem	z toho dosažitelní	MN v %
30.6.2011	25 300	24 780	9,2	28 550	27 850	10,3
31.12.2011	29 250	28 600	10,6	31 800	31 100	11,5

VII. DOPORUČENÍ

- účelně využívat jednotlivé nástroje APZ i APZ v rámci ESF
- prosazovat u zaměstnavatelů vytváření vhodných pracovních míst zejména pro dlouhodobě nezaměstnané uchazeče o zaměstnání
- vyhledávat firmy s předpokládaným uvolňováním pracovníků a následně zjišťovat dopad na nezaměstnanost v dané oblasti za účelem jeho potlačení
- pravidelná aktualizace monitoringu zaměstnavatelů ve spolupráci se

- zaměstnavateli a příslušnými orgány státní správy
- odstranit trvale přetrvávající zákonné bariéry v poskytování vzájemné informovanosti mezi orgány státní správy, provázanými datovými informacemi s úřady práce
  - pokračovat ve sjednocování, lepší propojenosti a vzájemné přístupnosti databází mezi orgány státní správy formou legislativních kroků, zejména s OSSZ, finančními úřady, celními úřady a sociálními odbory obcí s rozšířenou působností z důvodu lepší kontrolovatelnosti čerpání sociálních dávek a dotací
  - pro další období – změna normativní instrukce týkající se realizace aktivní politiky zaměstnanosti:
    - možnost použití nástroje SÚPM i na skupinu absolventů a mladých lidí do 25let
    - vytvořit závaznou metodiku pro vytváření a provoz chráněných pracovních dílen a chráněných pracovních míst.
  - zpoplatnit odpovědi na dotazy exekutorů (i během měsíce posílají několikrát opakované dotazy na stejného uchazeče a tím zbytečně zatěžují úřady práce),
  - úpravou legislativy vytvořit podmínky pro monitorování a účinnější postih nelegálního zaměstnávání.
  - doporučujeme zachovat i nadále povinnost hlášení volných pracovních míst zaměstnavatelskými subjekty v dosavadním legislativním režimu.

Vypracoval: **Literák Pavel, BA(Hons)**, Úřad práce v Jihlavě
E-mail: pavel.literak@ji.mpsv.cz
Tel.: 950 123 312